

ULKOSUOMALAISPARLAMENTTI
UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTET – FINNISH EXPATRIATE PARLIAMENT

**ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN
KAHDEKSANNEN ISTUNNON
22.–23.5.2015
PÄÄTÖSLAUSELMAT**

JOHDANTO

Ulkosuomalaisparlamentti perustettiin elokuussa 1997 maailmalla asuvien ulkosuomalaisten yhteiseksi edunvalvonta- ja yhteistyöfoorumiksi. Parlamentti toimii avoimena ja demokraattisena kanavana, jonka kautta ulkosuomalaisten yhteiset päätökset välittyvät Suomen valtiolle, yritys-elämään ja kansalaisjärjestöille. Lisäksi ulkosuomalaisparlamentin tehtävänä on toimia vaikutuskanavana niin, että ulkosuomalaisten näkökulmat huomioidaan julkishallinnon päätöksenteossa.

Toukokuussa 2015 ulkosuomalaisparlamentin säännöt oli ratifioinut 519 ulkosuomalaisyhteisöä 38 maasta.

Ulkosuomalaisparlamentti kokoontui kahdeksanteen täysistuntoonsa Helsingin yliopistossa 22.–23.5.2015. Ulkosuomalaisparlamentin säännöt vahvistaneet eli sen toiminnassa mukana olevat ulkosuomalaiset yhteisöt toimittivat sihteeristöön määräaikaan mennessä 54 aloitetta. Aloitteet yhdistettiin 41 päätöslauselmaehdotukseksi jotka käsiteltiin kahdeksassa valiokunnassa. Valiokunnat laativat niistä 41 päätöslauselmaesitystä. Ne käsiteltiin parlamentin täysistunnossa, jossa kaikilla edustajilla oli oikeus äänestää päätöslauselmien hyväksymisestä, muutoksista, tai hylkäämisestä.

Ulkosuomalaisparlamentin puhemiehistön vastuulla on ulkosuomalaisparlamentin istuntojen päätöslauselmien edistäminen. Puhemiehistö on vastuussa työstään ulkosuomalaisparlamentin yleiskokoukselle, joka on vahvistanut puhemiehistön. Puhemiehistö valvoo ja ohjaa sihteeristön (Suomi-Seura ry:n) ulkosuomalaisparlamentin edunvalvontatyötä.

Puhemiehistön käytännön edunvalvontatyö keskittyy Helsingissä kaksi kertaa vuodessa järjestettäviin puhemiehistön kokouksiin. Näiden välissä sihteeristö, Suomi-Seura ry, on vastuussa päätöslauselmien seurannasta ja edunvalvontatyöstä. Suomi-Seura ry on ulkosuomalaisasioiden asiantuntijajärjestönä tärkeässä asemassa ulkosuomalaisparlamentin ja puhemiehistön työssä.

Puhemiehistön keskeiset tavoitteet seuraavan parlamenttikauden aikana, vuosina 2015–2017, perustuvat sekä viimeisimpiin päätöslauselmiin, aikaisempiin päätöslauselmiin että mahdollisiin muihin ulkosuomalaisia koskeviin ajankohtaisiin asioihin.

Erytisiksi päätavoitteiksi puhemiehistö haluaa seuraavalla parlamenttikaudella nostaa seuraavat asiat:

- *Hallituksen ulkosuomalaispoliittisen ohjelman 2012–2016* päivitys vuoden 2017 alusta alkaen sovellettavaksi kaikilla hallinnon aloilla;
- ulkosuomalaisparlamentin aseman vakiinnuttaminen saattamalla se lainsäädännön piiriin;
- kirjeäänestyksen toteuttaminen ulkosuomalaisille kansallisissa vaaleissa (laajan yksimielisyyden kiireelliseksi toteuttamiseksi vaalilain muutoksella ja eduskunnan siihen osoittamalla varoilla);
- Suomi-koulujen toiminnan turvaaminen ja ulkosuomalaisten lasten ja nuorten koulutuksen, äidinkielen ja kulttuurin tukeminen (nostamalla Suomi-koulujen avustusta lisäämällä määrärahaa momentille pysyvästi ja lisäämällä Suomi-kouluille oma momentti valtion budjettiin);
- opetus- ja kulttuuriministeriön tuen jatkuminen Suomi-Seura ry:n ja ulkosuomalaisparlamentin toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Tämä julkaisu sisältää täysistunnon käsittelemät 41 päätöslauselmaa taustaselvityksineen. Taustaselvitykset on laatinut Suomi-Seura ry:n henkilökunta.

Pöytäkirja, päätöslauselmat, osallistujaluettelot, eduskunnan II varapuhemiehen Ben Zyskoviczin avajaispuhe ja kansanedustaja Pekka Haaviston juhlapuhe sekä muuta tietoa istunnosta löytyvät ulkosuomalaisparlamentin Internet-sivulta www.usp.fi – Istunto 2015.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN KAHDEKSANNEN ISTUNNON PÄÄTÖSLAUSELMAT

I Poliittisia ja virallisia asioita koskevat päätöslauselmat	6
II Kansalaisuusasioita koskevat päätöslauselmat	8
III Senioriasioita koskevat päätöslauselmat	12
IV Sosiaaliasioita koskevat päätöslauselmat	16
V Opinto- ja koulutusasioita I koskevat päätöslauselmat	19
VI Opinto- ja koulutusasioita II sekä nuorisoasioita koskevat päätöslauselmat	22
VII Kulttuuri-, tiedotus- ja talousasioita koskevat pätöslauselmat	24
VIII Sääntöasioita koskevat päätöslauselmat	27
Ulkosuomalaisparlamentin säännöt	30
Ulkosuomalaisparlamentin työjärjestys	31

I POLIITTISIA JA VIRALLISIA ASIOITA KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

1. Hallituksen ulkosuomalaispoliittisen ohjelman 2012 - 2016 päivitys vuoden 2017 alusta

Nykyinen *Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma* on laadittu vuosiksi 2012 - 2016. Ohjelman päivittämiseen osallistuvat useat ministeriöt, minkä vuoksi päivittäminen ei tapahdu hetkessä. Jotta uusi ulkosuomalaispoliittinen ohjelma saataisiin voimaan vuoden 2017 alusta, olisi voimassa olevan ohjelman päivittäminen ja muokkaaminen aloitettava jo vuoden 2015 aikana. Uuden hallituksen olisi lisäksi hyväksyttävä **päivitetty** ohjelma ennen sen voimaantuloa.

Ohjelma on hyvä, kattava, työtä tukeva muttei kailta osin ajanmukainen edes voimaan tullessaan. Esimerkiksi tavoite kirjeäänestyksestä ulkosuomalaisille kansallisissa vaaleissa on esitetty ohjelmassa siihen mennessä saavutettua poliittista yhteisymmärrystä vähemmän kunnianhimoisesti. Osin ohjelma vaatii myös terävöittämistä, jotta esitettyjä politiikkaohjelman tavoitteita voidaan toteuttaa käytännössä.

Ulkosuomalaispoliittinen ohjelma takaa, että ulkosuomalaisten siteet Suomeen ja suomalaiseen kulttuuriin pysyvät lujina. Ohjelman keskeiset tavoitteet ovat säilyttää ulkomailla asuvien suomalainen identiteetti, parantaa heidän oikeusasemaansa ja taata heille riittävä sosiaaliturva sekä terveydenhuolto. Osa tätä on suomalaisen peruskoulutuksen järjestäminen ulkomailla, yliopisto-opiskelijoiden suomen kielen opiskelumahdollisuudet ja harjoittelu sekä vaihto-opiskelu Suomessa ja suomen kieltä opettavien Suomi-koulujen koulu- ja opetusolosuhteiden parantaminen takamalla niille ehtojen täyttämiseksi ja olemassaolon turvaamiseksi tarvittavat määrärahat. Ohjelmassa huomioidaan myös ulkosuomalaisten oma järjestötoiminta ja tiedonvälitys sekä valtiollisesti tuetun Yleisradion palvelut. Yksi ulkosuomalaisille keskeisimmistä nykyisen ohjelman päätöksistä on toteuttaa kirjeäänestysmahdollisuus kansallisissa vaaleissa. Sosiaaliturvan ja terveydenhuollon osalta ohjelmassa painottuvat erityisesti iäkkäiden saamat palvelut.

Ohjelma on tärkeä vaikutuksiltaan. Ulkosuomalaiset ovat voimavara Suomelle. Ulkosuomalaisia on maailmalla yli 1,6 miljoonaa, heistä 300 000 on Suomen kansalaisia ja noin 250 000 äänioikeutettuja.

Mikäli ohjelman sisältö vastaa tarkoin tiedettyjä ja tunnustettuja tavoitteita sekä tarpeita, auttaa tällainen asiantunteva ohjelma hallitusta kirjattujen sisältöjen toteuttamisessa.

Ulkosuomalaispoliittisessa ohjelmassa mainituilla toimenpiteillä ei ole ollut nyt päättyvän hallituskauden

aikana suuria taloudellisia vaikutuksia, sillä ne kuuluvat jo nykyisellään viranomaisten toiminnan piiriin. Ohjelman linjaukset lähinnä vahvistavat ja konkretisoivat ulkosuomalaispoliittista näkökulmaa.

Toimenpiteiden toteutusvastuut jakautuvat sisäministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle, työ- ja elinkeinoministeriölle, ulkoasiainministeriölle, opetus- ja kulttuuriministeriölle ja oikeusministeriölle.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että *Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma vuosiksi 2012 - 2016* päivitetään, jotta hallitus voisi hyväksyä sen alkamaan vuoden 2017 alusta. Sisäministeriön toivotaan koordinoivan yhteistyössä ulkosuomalaisparlamentin kanssa *Hallituksen ulkosuomalaispoliittisen ohjelman* ajanmukaistamista ja terävöittämistä seuraavaksi toteutuskaudeksi, kuten nykyistä ulkosuomalaispoliittista ohjelmaa tehtäessä.

2. Kirjeäänestys ulkosuomalaisille ja äänestys verkossa

Ulkosuomalaisparlamentti on hyväksynyt useassa aiemmassa istunnossaan kirjeäänestystä puoltavia päätöslausemia. Viimeksi PL 6/2012 esitti, että vaalilakia muutettaisiin kiireellisesti siten, että ulkosuomalaisille sallitaan kirjeitse äänestäminen kansallisissa vaaleissa. Ulkosuomalaisparlamentille kirjeäänestys on ainaiskärkiaihe, joka ollaan vihdoin saavuttamassa: PL 31/2000, 68/2002, 64/2005, 50/2007 ja 3/2010 käsittelivät sitä.

Äänioikeutettuja ulkosuomalaisia on tällä hetkellä yli 242 000, joista suuri osa eli noin 100 000 asuu pysyvästi Ruotsissa. Yhteistä kaikille ulkosuomalaisille on heikko osallistuminen Suomen vaaleihin. Tähän on varmasti erilaisia syitä, mutta yksi aivan ratkaiseva tekijä ovat pitkät etäisyydet äänestyspaikoille.

Kirjeäänestyksen nyt saatua kaikilta suomalaisilta poliittisilta puolueilta yksimielisen poliittisen tuen, mukaan lukien kahden viimeisimmän oikeusministerin tuen (Brax, Henriksson), ja arvovaltaisten tahojen kannatettua sitä jo vuosia – kuten ulkoasiainministeriö vuodesta 2005 – on kirjeäänestyksen järjestämisen esteenä enää vain budjetissa osoitettavien voimavarojen puute. Oikeusministeriöltä saadun viimeisimmän arvion mukaan noin 350 000 euroa riittää järjestelmän perustamiseen ja ensimmäisten kirjeäänestysvaalien järjestelyihin, jolloin seuraaviin vaaleihin jää vähemmän kus-

tannuksia. Eri asiantuntijoiden epävirallisten arvioiden mukaan kustannukset maksaisivat itsensä takaisin.

Malliksi sopisi Ruotsin malli, jota ulkosuomalaisparlamentti on esittänyt kirjeäänestyspäättöslauselmaansa 3/2010 myös oikeusministeriön sinä vuonna lähettäneen lausuntopyynnön keskeisille tahoille. Ruotsin mallissa äänestyslipun sulkemista seuraa kaksi täysi-ikäistä todistajaa, joiden osoitetiedot vaaditaan. Joissakin malleissa todistajaa ei käytetä. Ongelma ei niinkään ole painostus tai vaalisalaisuus, joiden minimitaso vertailevat kansainväliset tutkimukset osoittavat. Ongelma on äänestysaktiivisuus ja vieraantuneisuus. Kysymys on siitä, voidaanko sallia menettely, jossa äänestys tapahtuu ilman vaaliviranomaisen läsnäoloa. Kirjallisessa lausunnossaan eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle 30.10.2014 Suomi-Seura ry ja ulkosuomalaisparlamentti referoivat tämän toteuttamiskelpoisen mallin. Ruotsin malli äänestysaktiivisuudessa seuraisi todennäköisesti myös: kun kirjeäänestys hyväksyttiin vuonna 2006, nousi ulkoruotsalaisten äänestysprosentti. Se on noussut jatkuvasti. Syyskuun 2014 vaaleissa ulkoruotsalaisten ulkosuomalaisia vastaavat matalat prosentit olivat nousseet jo yli 41 %:n.

Euroopan unionin jäsenmaista vain Tanska ja Ranska eivät vielä salli kirjeäänestystä ulkokansalaisilleen. Kirjeäänestys (postal voting, external voting) on jossain muodossa käytössä jopa 47 maassa. Esimerkiksi Yhdysvallat, Kanada, Australia ja Uusi-Seelanti ovat jo mahdollistaneet kirjeäänestyksen.

On tärkeää huomioida, että internet-äänestys on tulevaisuuden äänestystapa, mutta se ei saa hidastaa kirjeäänestyksen käyttöön ottoa. Ulkosuomalaisparlamentti tukee kaikkia internet-äänestyksen käyttöönottomahdollisuuksia (PL 8/2012).

I Estland är det möjligt att rösta över nätet, och Finland är liksom Estland ett land där man är stolt över sina IT-framgångar. Det är dags för Finland att seriöst utreda möjligheterna även till röstning över internet och därvid även beakta utlandsfinländarnas möjligheter att identifiera sig utan t ex finländska bankkoder.

Suomessa oikeusministeriön asettamalla internet-äänestystä tutkineella työryhmällä oli työn alkaessa myös mandaatti tutkia kirjeäänestystä, mutta tänä keväänä työryhmän lopetettua työnsä sen saavutukset jäivät kenties vuosikymmenen päähän tavoitteesta, koska työryhmä tyytyi katsomaan internetin käyttöä muun muassa kunnallisen tason konsultaatioissa. Tavoitetta ottaa internet-äänestys käyttöön vuoden 2018 presidentinvaaleissa ei siis enää ole.

Keskeisin peruste toteuttaa kirjeäänestys kiireellisesti on äänestysaktiivisuuden nostaminen, ei sen toteutuksen taloudellisuus ja helppous.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että koska kirjeäänestyksen toteuttaminen edistää ulkosuomalaisien äänestysolosuhteita, tulee kirjeäänestys toteuttaa pikaisesti. Tämä edellyttää vaalilain

(714/1998) muutosta ja varojen myöntämistä tähän tarkoitukseen hallituksen kehyspäättöksen kautta. Puhemiehistölle annetaan tehtäväksi kiirehtiä asian täytäntöönpanoa, jotta kirjeäänestys saadaan mahdolliseksi ulkosuomalaisille jo seuraaviin kansallisiin vaaleihin. Lisäksi internet-äänestys toisena tulevaisuuden äänestystapana tulisi ottaa vakavasti ja tutkia tarkoin.

3. Utlandsfinländarvalkrets i de finländska riksdagsvalen / Oma vaalipiiri ulkosuomalaisille Suomen eduskuntavaaleissa

Bakgrunden är att det är dags för Finland att i fråga om nationella val börja visa större hänsyn till att en stor del av landets medborgare är bosatta utomlands.

För många sådana är möjligheterna att rösta i utlandet i finländska nationella val ytterst begränsade i tid och rum. De finländska riksdagspartierna är nu överens om att möjlighet till brevröstning bör införas men de pengar man anser att övergång en till ett sådant system kräver har inte kunnat uppbådas. Det är dags att saken drivs på gentemot de politiska partierna så det äntligen förverkligas.

En egen valkrets som skulle ge utlandsfinländarna direkt representation i de finländska riksdagsgrupperna skulle givetvis ge ett betydligt bättre läge att driva utlandsfinländska frågor. Det är också synnerligen sannolikt att detta skulle öka intresset för deltagande i de finländska riksdagsvalen i utlandet markant, och därmed även göra det intressantare för partierna att bedriva valkampanj utanför Finland. De röstberättigade med fast bostad i utlandet är över 200 000 vilket skulle motsvara en valkrets på runt 10 riksdagsledamöter.

För att inte irriterar röstare i Finland och göra situationen orimlig i förhållande till dessa kunde man bygga in en trappstege som gjorde att ett fullt antal mandat i den utlandsfinländska valkretsen (i proportion till befolkningen i utlandet) skulle förutsätta att man nådde upp till förslagsvis 75 % av medeltalet av röstningsprocenten i valkretsarna i Finland. Ett valdeltagande på över 50 % men under 75 % i utlandet av valdeltagandet i medeltal i Finland kunde ge något mindre mandat osv.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että selvitetään mahdollisuuksia perustaa ulkosuomalaisvaalipiiriä eduskuntavaaleissa.

4. Impediments to individual mobility between Finland and expatriate living/ Henkilöiden liikkuvuuden esteet Suomen ja ulkomailla asumisen välillä

Aloitteen taustalla on käytännön, kahden tai useamman maan välillä eletyssä kansainvälisessä elämässä Suomen kansalaisen kokemat hankaluudet Suomessa liittyen palveluiden saatavuuden ja/tai niiden hinnoittelun ongelmiin.

Aloitteen tekijöiden huomio kiinnittyy nimenomaan kaksoiskansalaisuuden saavuttamisen (hyväksytty vuonna 2003) jälkeiseen aikaan, jolloin moniosoitteisuudesta Suomen ja toisen tai kolmannen maan välillä on haittaa tai sitä ei tunnuta otettavan tarpeeksi huomioon eri yhteyksissä, niin että monessa osoitteessa

elämiselle on suoranaisia esteitä. Hankaluudet lisääntyvät kansainvälisen asumisen ja työnteon lisääntyessä ja perheiden kansainvälistyessä.

Esimerkinomaisesti mainitaan autoverotus henkilöille, jotka eivät ole kirjoilla Suomessa, luoton saannin rajoitukset, kuten täyden palvelun matkapuhelinliittymän avaaminen, kuten myös jotkin terveydenhuollon saatavuuteen ja eläkkeiden määräytymiseen liittyvät epäkohdat.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että puhemiestistö selvittäisi, millaisia ulkosuomalaisten elämisen esteet ja rajoitukset ovat Suomessa.

II KANSALAIUSASIOITA KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

5. Toisen maan kansalaisuuden ilmoittamista Suomen väestörekisteriin yksinkertaistettava

Suomen lainsäädäntö on hyväksynyt monikansalaisuuden eli ”kaksoiskansalaisuuden” 1.6.2003 alkaen. Suomalainen ei enää menetä Suomen kansalaisuutta saadessaan toisen maan kansalaisuuden. Tieto toisen maan kansalaisuudesta tulee rekisteröidä Suomen väestötietojärjestelmään. Rekisteröinti Suomessa on maksuton ja kestää noin 2 - 3 viikkoa.

Yhdysvaltojen kansalaisuuden rekisteröintiä varten tarvitaan Yhdysvaltojen kansalaistamispäätös Certificate of Naturalization ja siihen apostille-todistus. Yhdysvaltojen kansalaisuuden voi rekisteröidä suoraan maistraattiin Suomeen tai hoitaa rekisteröinti Suomen ulkomaanedustuston kautta. Suomen maistraatti ei palauta asiakirjoja, joten alkuperäistä kansalaistamispäätöstä ei kannata lähettää.

Kun kansalaisuuden rekisteröinnin hoitaa suoraan maistraattiin, riittää että sinne toimitetaan notaarin oikeaksi todistamat kopiot sekä kansalaistamispäätöksestä että apostille-todistuksesta (myös certified copy hyväksytään). Englanninkielisiä asiakirjoja ei tarvitse käännettä, eli asiakirjat voi toimittaa maistraattiin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Kun kansalaisuuden rekisteröinnin hoitaa Suomen suurlähetystön kautta, tulee hankkia apostille-todistus joko alkuperäiseen Yhdysvaltojen kansalaistamispäätökseen tai kansalaistamispäätöksen viralliseen kopiaan, Certified true copy (huomaa, että notaarin oikeaksi todistama kopio ei tällöin kelpaa). Apostille-todistuksella varustettu asiakirja lähetetään Suomen ulkomaanedustustoon, joka toimittaa sen maistraattiin Suomeen. Lisätietoja: www.finland.org (Palvelut Suo-

men kansalaisille – Väestörekisteriasiat - kansalaisuuden rekisteröinti).

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että Suomen konsulaattien tulee saada oikeus tarkistaa Suomen Väestörekisterin puolesta alkuperäiset, toisen maan kansalaisuustodistukset ja informoida tästä Väestörekisteriä.

6. Kaksoiskansalaisen syntymäkunnan vaihtuminen Suomen passissa

Suomessa syntyvän lapsen syntymäkotikunnaksi merkitään pääsääntöisesti äidin kotikunta. Ulkomailla syntyvälle lapselle, jonka äidillä oli kotikunta Suomessa, voidaan syntymäkotikunnan lisäksi tallettaa tieto syntymävaltiosta ja ulkomaisesta syntymäpaikasta.

Henkilöllä on oikeus tarkistaa, mitä tietoja hänestä on tallennettu Suomeen eri rekistereihin ja varmistaa, että tiedot ovat oikeita. Tietojen tarkistaminen on ilmaista kerran vuodessa. Tiedot voi tarkistaa käymällä henkilökohtaisesti maistraatissa tai pyytää tietojen tarkistuksen maistraatista kirjallisesti. Lisätietoja omien tietojen tarkistamisesta löytyy Väestörekisterikeskuksen sivuilta: <https://verkkopalvelu.vrk.fi/omat>

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti päätti olla käsittelemättä aloitetta, mutta toteaa, että ulkosuomalaisparla-

mentin sihteeristön tulee tiedottaa ulkomailla asuvia suomalaisia henkilötietojen tarkastamismahdollisuudesta ja sen tärkeydestä. Epäselvissä väestörekisteriasioissa kehoitetaan kääntymään Länsi-Suomen maistraatin Pietarsaaren-yksikön puoleen.

7. Passisalkku, passinantopiste Frankfurtiin

8. Liikkuva passinantopiste (passisalkku) Eurooppaan

Saksassa oli vuoden 2013 lopussa 13 915 Suomen kansalaista. Pohjois- ja Itä-Saksassa, (Koillis- ja Luoteis-Saksa mukaan lukien) Suomen kansalaisia oli 5 286 henkilöä. Keski-, Länsi- ja Etelä-Saksassa (Kaakois- ja Lounais-Saksa mukaan lukien) Suomen kansalaisia oli 8 629. Kaksoiskansalaisia (Suomi, Saksa) ei ole laskettu mukaan lukuihin. (Lähde: Statistisches Bundesamt.)

Pohjois- ja Itä-Saksassa on kaksi passinmyöntämispistettä alle 300 kilometrin päässä toisistaan, vaikka siellä asuu 3 343 Suomen kansalaista vähemmän kuin Keski-, Länsi- ja Etelä-Saksassa, joissa ei ole yhtään passinmyöntämispistettä. Suomen passi maksaa ulkomailla haettuna 140 €, ja lisäksi tulevat matkakulut ja pitkien välimatkojen takia mahdolliset yöpymiskulut.

Esimerkkejä välimatkoista lähimpiin passinmyöntämispisteisiin:

- Frankfurt - Hampuri noin 500 km
- Frankfurt - Berliini noin 600 km
- Frankfurt - Bryssel noin 400 km
- Frankfurt - Wien noin 700 km
- Frankfurt - Luxemburg noin 240 km

Luxemburgin-suurlähetystö suljetaan 2015, joten Luxemburgissa asuvat suomalaiset tulevat mahdollisesti käyttämään Frankfurtin kunniakonsulaatin palveluja (Luxemburgista on matkaa Brysseliin noin 200 km ja Frankfurtiin noin 240 km).

Frankfurtissa työskentelee suomalainen suurlähetystön palkkaama konsulivirkailija. Frankfurtin kunniakonsulaatilla on työsuhde suurlähetystöön, ja näin ollen siellä on niin sanotut rajoitetut notaarioikeudet, eli siellä voi hoitaa muun muassa rekisteröinnit, kansalaisuusasiat, notaaripalvelut ja tentit.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää ulkoasiainministeriölle, että se ryhtyy tutkimaan mahdollisuutta sijoittaa passisalkku Keski-Eurooppaan ja toinen liäsalkku Etelä-Eurooppaan passihakumatkojen kohtuullistamiseksi.

9. Suomen ulkomaanedustustosta haettavasta passista perittävää käsittelymaksua alennettava

Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea passia Suomen suurlähetystöltä tai lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta tai sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoasiainministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Suomen ulkomaanedustustosta hankittuna passin hinta on 140 €. Ulkomailla hankitun passin kalliimman hinnan lisäksi monen ulkosuomalaisen passin hankintakustannuksia lisäävät pitkistä matkoista johtuvat korkeat matkakulut.

Ulkosaainministeriön mukaan passin hinta määritetään valtioneuvoston maksuasetuksessa. Ulkomailla haetun passin hinta määräytyy poliisin määrittelemästä hinnasta, jonka päälle tulevat tietoliikennekustannukset (jatkuvasti auki olevat yhteydet) sekä henkilökuntakulut. Tällöin ulkomailla haetun passin omakustannusaste on noin 70 %.

Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi jättää passihakemuksen henkilökohtaisesti Suomessa missä tahansa poliisin lupapalvelupisteessä. Passin hinta on tällöin 48 €.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää ulkoasiainministeriölle ulkomaanedustustoista haettavan passin hinnan alentamista samalle tasolle kuin se on Suomessa.

10. Euroopan unionin kansalaisen passihakemuksen jättäminen toisen Euroopan unionin maan viranomaisille

Ulkosaainministeriö on lain nojalla vastuussa passien hakumenettelystä ulkomailla. Lain mukaan passihakemuksen voi ottaa vastaan henkilö, joka on virkasuhteessa, ja hänellä on rikosoikeudellinen virkavastuu suorittaessaan passinhakutehtäviä. Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea passia ulkomailla Suomen suurlähetystöltä tai lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta. Ulkoasiainministeriö voi passilain ja ulkomaalaislain mukaisesti antaa kunniakonsulaatissa palvelevalle Suomen kansalaiselle valtuuden suorittaa eräitä passi- ja oleskelulupa-asioihin liittyviä tehtäviä.

Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä hakiesaan passia ja esitettävä tunnistamisasiakirjana voimassa oleva henkilöllisyyttä osoittava asiakirja. Jollei hakijalla ole esittää tunnistamisasiakirjaa, passihakemuksen vastaanottava viranomainen suorittaa tunnistamisen.

Sisäministeriön mukaan henkilöllisyyttä osoittavien asiakirjojen nykyiset ominaisuudet, niihin liittyvät tietoturvasuoritusvaatimukset sekä myöntöprosessien edel-

lyttämä yhteys sähköisiin järjestelmiin eivät lähtökohdaisesti edesauta ajatusta siitä, että muut kuin tarkoin määritellyt Suomen viranomaiset voisivat olla mukana asiakirjojen myöntämisessä..

EU-lainsäädännössä ei säädetä passien hakemistai myöntämismenettelystä, vaan menettely perustuu kansalliseen lainsäädäntöön ja käytäntöön. Jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2252/2004 (ns. EU:n passiasetus) säädetään passin turvatekijöistä ja biometrisistä tunnistuksista. Yksityiskohdat on määritelty erillisellä päätöksellä, jossa on otettu huomioon Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) määräykset mukaan lukien koneellisesti luettavia matkustusasiakirjoja koskevaan asiakirjaan N:o 9303 sisältyvät määräykset.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti päätti olla käsittelemättä aloitetta, koska asia ei ole vielä tässä vaiheessa ajankohtainen.

11. Passin uusiminen verkossa mahdollistettava myös ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle

Suomen passin hakeminen sähköisesti poliisin verkkopalvelun kautta tuli mahdolliseksi 1.12.2014. Passihakemuksen voi laittaa vireille sähköisesti. Uutta passia voi hakea kevennyksessä hakemusmenettelyssä ilman asiointia poliisilaitoksella, jos

1. Hakijalle on hakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana myönnetty passi ja hakijalta on otettu sormenjäljet ja nimikirjoitusnäyte aiempaa passia varten ja passiviranomainen on niiden ottamisen yhteydessä tunnistanut hänet. Edellistä passia myönnettäessä passihakijan on täytynyt olla vähintään 12-vuotias, koska muuten sormenjälkiä ei ole otettu.

2. Nimitietojen täytyy olla edelleen samat kuin aiemmassa passissa. Jos hakijan nimi olisi muuttunut esimerkiksi avioliiton solmimisen tai purkautumisen johdosta ja aiempi passi on vanhalla nimellä, hakijan on käytävä henkilökohtaisesti poliisilaitoksella antamassa nimikirjoitusnäyte.

3. Hakemukseen on liitetty riittävän tuore laatuvaatimukset täyttävä valokuva sähköisessä muodossa. Kuva on toimitettava Lupahallinnon valokuvapalvelimen kautta (jos passirekisterissä on jo hakijasta enintään kuusi kuukautta vanha kuva, asiointipalvelu antaa mahdollisuuden liittää se hakemukseen). Uutta kuvaa verrataan poliisissa aiempiin kuviin. Jos virkailija ei pysty varmistumaan, että kuvat esittävät samaa henkilöä, hän kutsuu asiakkaan tunnistettavaksi poliisin lupapalvelupisteeseen. Vaikka hakija on kevennetyn hakemusmenettelyn piirissä, saattaa hän kuitenkin joutua käymään henkilökohtaisesti poliisin lupapalvelu-

pisteessä/poliisilaitoksella esimerkiksi luotettavan tunnistamisen varmistamiseksi.

Uusi passi voidaan myöntää ilman henkilökohtaista käyntiä poliisilaitoksella Suomen kansalaiselle:

1. Jos hänellä on mahdollisuus kirjautua poliisin sähköiseen asiointipalveluun. Tämä vaatii vahvaa sähköistä tunnistusta, joka on mahdollista tehdä joko suomalaisilla verkkopankkitunnuksilla, suomalaisten matkapuhelinoperaattorien tarjoamalla mobiilivarmenteella tai poliisin myöntämään henkilökorttiin sisältyvällä kansalaisvarmenteella (joka on poliisin myöntämä siirullinen henkilökortti, jonka lisäksi tarvitaan kortinlukijalaite ja -ohjelmisto).

2. Henkilö on kirjattu Suomen väestötietojärjestelmään (VTJ).

3. Valmiin passin noutaminen tapahtuu pääsääntöisesti R-kioskilta. Se on mahdollista tehdä valtakirjalla. Esimerkiksi ulkomaanedustustoa ei voi valita toimituspaikaksi, jos hakemus on jätetty sähköisen asiointipalvelun kautta.

Vaikka hakijan osoite olisi ulkomailla, mutta hän täyttää nämä edellä luetellut kolme kohtaa, sähköinen hakeminen poliisin kautta on mahdollista. Pääsääntöisesti kevennetyn menettelyn hakemukset ohjataan tietyn poliisilaitoksen työhöön hakijan Suomen väestötietojärjestelmään merkityn kotiosoitteen perusteella. Jos kotiosoitteesta ei pystytä päättämään poliisilaitosta (esimerkiksi ulkosuomalaiset), hakemus menee Helsingin poliisilaitoksen jonoon. Sähköisessä asiointipalvelussa on käytössä vain suoratoimitus, joka on pääsäännön mukainen toimitustapa passeilla. Sähköisesti haettua passia ei voi pyytää toimittamaan poliisilaitokselle (ja sitä kautta ulkomailla).

Kevennetyn hakumenettelyn piiriin kuuluvan passihakijan on pääsääntöisesti jätettävä joka toinen passihakemus henkilökohtaisesti. Jos hän hakee uutta passia kuuden vuoden kuluessa aiemman passin myöntämisestä, joutuu hän jättämään passihakemuksen henkilökohtaisesti reilun kymmenen vuoden välein.

Hakijalle voidaan toisenkin kerran kevennyksessä menettelyssä myöntää passi, jos ei ole kulunut vielä kuutta vuotta henkilökohtaisesti asioiden myönnettystä passista ja muutkin edellytykset täyttyvät. Esimerkiksi, jos kevennyksessä menettelyssä saatu passi hukkuu pian sen myöntämisen jälkeen, niin seuraavaakin passia voi hakea kevennyksellä, jos kuutta vuotta ei ole kulunut henkilökohtaisesti haetun passin myöntämisestä.

Sähköinen passihakemus (passin vireillepano) ja passihakemuksen jättäminen kevennyksellä hakumenettelyllä ovat kaksi eri asiaa. Kevennetty hakumenettely koskee vain tavallisia passeja. Muunlaisia passiasioita voi panna sähköisesti vireille, mutta jatkotoimenpiteet edellyttävät aina käyntiä poliisilaitoksella.

Sähköistä passin vireillepanoa ja kevennettyä hakemusmenettelyä ei tällä hetkellä ole mahdollista toteuttaa ulkomaanedustustoissa, koska ulkoasiainministeriöllä ja passihakemukset Suomessa vastaanottavalla poliisilla ei ole käytössä yhteensopivia, sähköisen passinhaun mahdollistavia tietojärjestelmiä. Sähköisen passihakemuksen vastaanottavalla viranomaisella pitää olla mahdollisuus kommunikoida hakemuk-

sen jättäjän kanssa muun muassa siitä, miten ja mistä hakemus on pantu vireille, minne passihakija kutsutaan tarvittaessa henkilökohtaisesti käymään ja minne passi lähetetään. Ulkomailta käsin sähköisen kuvan voi liittää passihakemukseen Lupahallinnon valokuvapalvelimen kautta vain, jos käytössä on ns. vahva tunnistautuminen eli käytännössä samojen ehtojen mukaisesti kuin koko kevennetyssä passihakumenettelyssä. Toimenpide vaatii melko hyvää ATK-tuntemusta. Ulkomailta olevat valokuvaamot eivät voi liittää kuvia Lupahallinnon valokuvapalvelimeen.

Suurella osalla ulkosuomalaisista ei myöskään ole vahvaa sähköistä tunnistautumisvälinettä. Euroopan komissio on vuonna 2012 antanut asetusehdotuksen sähköisestä tunnistautumisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla (KOM (2012) 0238 eli eIDAS-asetus). Asetuksen tavoitteena on mahdollistaa sähköinen tunnistautuminen julkisen sektorin palveluihin kaikissa jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden olisi tietyin edellytyksin vastavuoroisesti tunnustettava ja hyväksyttävä toisten jäsenvaltioiden sähköiset tunnistamisvälineet. Tällöin esimerkiksi Ruotsissa, Saksassa ja Isossa-Britanniassa myönnettyä sähköistä tunnistamisvälinettä voisi käyttää myös julkisiin palveluihin kirjautumisessa Suomessa. Asetusehdotuksen käsittely on kesken.

Huhtikuussa 2013 voimaan tulleen lainmuutoksen myötä hakijan ei ole enää pääsääntöisesti tarvinnut noutaa valmista passia poliisilta, vaan passi toimitetaan Suomessa hakijalle kirjattua kirjettä vastaavana seurattavana lähetyksenä hakijan osoitetta lähellä olevaan R-kioskiin. Kyseinen lainmuutos mahdollistaa myös ulkomailta passin toimittamisen hakijalle kirjattuna kirjeenä tai vastaavana seurattavana lähetyksenä. Passi postitetaan kotiin niissä maissa, joissa posti on luotettava. Muualla seurattavien lähetysten käyttöön ottoon pyritään siirtymään asteittaisesti, kun se on kohdemaassa asiakirjaturvallisuuden osalta mahdollista.

Passimenettelyn sähköistä asiointia koskevassa hallituksen esityksessä (85/2014 vp) esitettiin, että sähköisen asioinnin käyttöön otosta olisi voitu säätää asetuksella. Tarkoituksena oli mahdollistaa sähköisen vireillepanon ja kevennetyn hakemusmenettelyn joustava käyttöön otto myös ulkomailta siinä vaiheessa, kun hakemuksen vastaanottavalla viranomaisella on sähköisessä asiointilaissa tarkoitetut riittävät tekniset, taloudelliset ja muut valmiudet ja että menettelyn käyttöön ottamisen on oltava tarkoituksenmukaista.

Tähän kirjaukseen liittyen eduskunnassa tehtiin muutos hallituksen esityksen lakiehdotukseen. Eduskunnan hallintovaliokunta piti kuitenkin perustuslakivaliokunnan tavoin välttämättömänä, että sähköisten menettelyjen käyttöön otto laajemmin passiasioissa toteutetaan muuttamalla myöhemmin lakia. Siinä vaiheessa kun UM:n toimivaltaan kuuluvat muun muassa työasemasovelluksiin liittyvät kysymykset saadaan ratkaistua, sähköinen asiointi ulkomailta edellyttää lainmuutosta. Sisäministeriö on esittänyt valmiutensa toteuttaa tällainen hallituksen esitys nopealla aikataululla.

Lisätietoa Suomen passista: www.poliisi.fi/passi

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että ulkoasiainministeriö ja sisäministeriö jatkavat aktiivisesti sähköisten palvelujen kehitystyötä, jotta sähköinen passin vireillepano ja passin kevennety hakemusmenettely on mahdollista ottaa käyttöön ulkomaanedustustoissa.

12. Suomen passin voimassaoloa pidennettävä 10 vuoteen

Ulkosuomalaisparlamentti on vuosien 2010 ja 2012 istunnoissa esittänyt, että sisäasiainministeriön poliisiosasto ryhtyy toimenpiteisiin, jotta Suomen passi myönnetään vastaisuudessa kymmeneksi vuodeksi viiden vuoden sijaan (päättölauselmat 4/2010 ja 9/2012).

Hallituksen esityksessä uudeksi passilainaksi (HE 85/2014) otettiin kantaa myös passin voimassaoloaikaan seuraavasti: *”Passin tietosivulla olevaa kasvokuvaa käytetään passinhaltijan silmämääräiseen tunnistamiseen. Sama kuva on tallennettu sirulle koneellista kasvontunnistusta varten. Mitä vanhempi kuva on, sitä epäluotettavampaa on sekä silmämääräinen että koneellinen kasvontunnistus. Muutokset ovat nopeimpia pienillä lapsilla. Kuvan tuoreuden merkitys korostuu kevennetyssä hakemusmenettelyssä, jossa passihakija ei ole läsnä ja hakemukseen liitettyä kuvaa täytyy verrata aiemmin passi- ja henkilökorttijärjestelmään tallennettuun kuvaan. Edellyttämällä uutta kuvaa voidaan estää myös mahdollisia väärinkäytöksiä paremmin.*

Sirulla olevat biometriset tunnisteet ja muut henkilötiedot on suojattava luotettavasti väärinkäyttöä vastaan. Sirun tietoturva on korkeatasoinen, mutta sitä päivitetään muutaman vuoden välein. Jos passin käyttöä pidennettäisiin nykyisestä esimerkiksi kymmenen vuoteen tai edes seitsemään vuoteen, sirun tietoturva saattaisi vanhentua ennen elinkaaren loppua. Mitä pidempi voimassaoloaika on, sitä hitaammin uudet tietoturvaltaan kehittyneemmät passimallit korvaavat vanhemmat mallit.

Viiden vuoden voimassaoloaika puoltaa myös passikirjan turvallisuuden varmistaminen. Kun passin voimassaoloaika on lyhyempi, voidaan nopeammin ja paremmin huomioida tietotekninen kehitys sekä ottaa käyttöön uusia tekniikoita ja turvatekijöitä. Näin voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia väärinkäytöksiä ja esimerkiksi vaikeuttaa passikirjojen väärentämistä.”

Tiivistettyinä syyt siihen, miksi kymmenen vuoden passia ei voida ottaa käyttöön, ovat:

1) tunnistaminen: mitä vanhempi kuva on, sitä epäluotettavampaa on sekä silmämääräinen että koneellinen kasvontunnistus,

2) tietoturva: sirun tietoturva saattaisi vanhentua ennen elinkaaren loppua ja

3) väärinkäytösten estäminen: lyhyemmällä voimassaoloajalla varmistetaan uuden kehittyneen teknologian käyttöönotto passikirjojen fyysisten turvate-

kijöiden osalta (sirun kestävyys ei ole keskeinen kysymys, ja jotkin maat myöntävät kymmenen vuoden sirullisia passeja).

Sähköisellä asiointilla on yhtenä keinona pyritty vastaamaan siihen, että kymmenen vuoden passeja ei ole mahdollista ottaa takaisin. Lisäksi suoratoimituksella on helpotettu passiasiointia.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että sisäministeriön poliisiosasto jatkaa aktiivisesti selvitystyötä, jotta Suomen passi voidaan myöntää kymmeneksi vuodeksi viiden vuoden sijaan.

13. Suomen passin uusimista kehitettävä

Passilaissa on säädetty passin yleiseksi voimassaoloajaksi viisi vuotta. Monet valtiot vaativat maahantulijal-

ta, että hänen passinsa on voimassa kaksi - kuusi kuukautta maahan tulon jälkeen.

Passin uusiminen ulkomailla on hankalaa ja kallista. Tästä syystä monet ulkosuomalaiset uusivat passinsa loman aikana Suomessa jopa monia kuukausia ennen vanhan passin vanhenemista. Näin he menettävät vanhan passin jo maksetut kuukaudet.

Esimerkiksi Isossa-Britanniassa on käytäntö että vanhan passin ”käyttämättömät” kuukaudet lisätään uuteen passiin aina kuuteen kuukauteen saakka.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että passin uusimisen yhteydessä Suomi ottaa käyttöön saman käytännön kuin Iso-Britannia, missä vanhan passin käyttämättömät kuukaudet lisätään uuden passin voimassaoloaikaan aina kuuteen kuukauteen saakka.

III SENIORIASIOITA KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

14. Pensioner / Eläkkeet

Suomen lakisääteinen eläkejärjestelmä koostuu ansiotyöstä ja yrittäjätoiminnasta kertyvästä työeläkkeestä ja vähimmäisturvan takaavasta kansaneläkkeestä sekä takuueläkkeestä. Työeläketurvaa hoitaa yksityisellä sektorilla noin 40 eläkelaitosta (työeläkevakuutusyhtiöt, -säätiöt ja -kassat), joiden toimintaa koordinoi Eläketurvakeskus (ETK). Eläketurvakeskuksen toimintaa valvoo Finanssivalvonta sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Julkisen sektorin työeläketurvaa hoitaa Keva (valtion, kunnan, evankelis-luterilaisen kirkon sekä Kelan palvelussuhteessa olevat työntekijät). Työeläkkeen maksaa se työeläkelaitos, jossa eläkkeenhakija on viimeksi ollut vakuutettuna.

Ennen vuotta 2005 työeläkettä alkoi kertyä 23 vuoden iästä alkaen. Vuodesta 2005 alkaen eläkettä on kertynyt kaikesta yli 18-vuotiaana tehdystä työstä. Työeläkelaitokset lähettävät työeläkeotteen 18 – 67-vuotiaille Suomessa asuville postitse kotiin. Työeläkeote sisältää tiedot kaikista työansioista, joista on karttunut eläkettä. Työeläkeote saattaa sisältää tietoja myös alle 23-vuotiaana tehdystä työstä, mutta niillä ei ole vaikutusta eläkkeen määrään.

Ulkomailla asuvat, joiden ulkomaanosioite löytyy Suomen väestörekisteristä, voivat pyytää työeläkeotteen puhelimitse numerosta +358 29 411 2825. Muussa tapauksessa ulkomailla asuvat voivat tilata työeläkeotteen kirjallisesti osoitteesta Eläketurvakeskus, 00065

Eläketurvakeskus, Finland tai faksilla numerosta +358 29 411 2595. Julkisen sektorin työeläkeotteen saa Kevan Omat eläketietosi -verkkopalvelusta tai soittamalla Kevan eläkeneuvontanumeroon +358 20 614 2837.

Suomen kansaneläke on perusturveläke, joka määräytyy 16 - 65 ikävuoden välillä Suomessa asuttujen vuosien mukaan. Vähimmäisvaatimus asumisvuosien määrästä on kolme vuotta. Kansaneläke maksetaan myös EU- ja Eta-maihin sekä sosiaaliturvasopimusmaihin. Maksettavaa kansaneläkettä pienentävät Suomen työeläke ja useimmat muista maista maksettavat eläkkeet. Jos muut eläketulot ja etuudet ovat yhteensä noin 1 170 – 1 310 euroa kuukaudessa, ei kansaneläkettä välttämättä makseta ollenkaan. EU- ja Eta-maiden lakisääteiset, omaan asumis- tai vakuutus-aikaan perustuvat eläkkeet eivät vaikuta pienentävästi kansaneläkkeen määrään. Täyden kansaneläkkeen saamiseksi vaaditaan 40 Suomessa asuttua vuotta. Jos vuosia on vähemmän, suhteutetaan kansaneläke Suomessa asuttujen vuosien määrään. Kansaneläke turvaa kaikille eläkeläisille perustoimeentulon, ja kansaneläkkeen piirissä on koko väestö. Kansaneläkejärjestelmää hallinnoi eduskunnan alainen Kansaneläkelaitos.

Työeläkkeen ja kansaneläkkeen lisäksi Suomen eläketurvaan kuuluu takuueläke. Kela hallinnoi myös kansaneläkelain mukaista takuueläkettä. Takuueläkettä maksetaan vain Suomessa asuville eläkkeensaajille, joiden muut eläketulot jäävät alle takuueläkkeen määrän eli alle 746,57 euron (vuonna 2015).

Tarvittaessa myös toisen EU-maan vakuutuskaudet voidaan lukea hyväksi eläkeoikeuden syntymiseksi. EU:n sosiaaliturva-asetukset takaavat eläkkeiden maksamisen maasta toiseen, jos eläkkeenhakija on ollut vakuutettuna kahden tai useamman EU-maan sosiaaliturvajärjestelmässä ja hänelle on syntynyt eläkeoikeus kahdesta tai useammasta EU-maasta. Kun eläkkeenhakija on ollut vakuutettuna usean EU-maan sosiaaliturvajärjestelmässä, hän jättää eläkehakemuksen ainoastaan yhden EU-maan sosiaaliturvalaitokseen, joka on yleensä hakijan asuinmaan sosiaaliturvalaitos. Tämä laitos toimittaa hakemuksen kaikkiin niihin EU-maihin, joista eläkkeenhakija hakee eläkettä.

Eläkkeet määräytyvät kunkin EU-maan kansallisen lainsäädännön perusteella. Useimmista EU-maista eläkettä voi saada vain sillä perusteella, että hakija tai edunjättäjä on ollut työssä kyseisessä maassa. Pohjoismaista ja Alankomaista eläkettä voi saada myös maassa asumisen perusteella.

Eläkepäätöksen antaminen EU-säännöin:

EU-eläkepäätös on kyseessä silloin, kun eläkkeenhakija on ollut vakuutettuna kahdessa tai useammassa EU-maassa ja eläke lasketaan EU-säännösten mukaan. Päätös on EU-eläkepäätös, vaikka eläkettä olisi haettu ainoastaan Suomesta. EU-eläkepäätöksen antamiseen sovelletaan EU:n sosiaaliturva-asetusten säännöksiä.

Yhteyslaitoksella tarkoitetaan sitä laitosta, joka vastaa EU-eläkehakemuksen käsittelystä ja osallistuu hakemusta koskevaan tietojen vaihtoon eri EU-maiden välillä. Yhteyslaitos on hakijan asuinmaan laitos, jos hakija tai edunjättäjä on ollut vakuutettuna hakijan asuinmaassa. Jos hakija itse tai edunjättäjä ei ole ollut vakuutettuna hakijan asuinmaan laitoksessa, yhteyslaitos on sen EU-maan laitos, jossa hakija tai edunjättäjä on viimeksi ollut vakuutettuna. Hakija voi asua tällöin myös EU:n ulkopuolisessa maassa.

EPNAs (EY) N:o 987/2009 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 46 artikla

Asiakirjat ja tiedot, jotka hakijan on liitettävä hakemukseen

1. Hakijan on jätettävä hakemus täytäntöönpanoasetuksen 45 artiklan 1 tai 4 kohdassa tarkoitetun laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, ja siihen on liitettävä kyseisessä lainsäädännössä vaadittavat asiakirjat. Hakijan on toimitettava erityisesti kaikki saatavilla olevat merkitykselliset tiedot ja asiakirjat niistä vakuutuskausista (laitokset, tunnistenumerot), työskentelykausista (työnantajat), itsenäisen ammatinharjoittamisen kausista (toiminnan luonne ja paikka) ja asumiskausista (osoitteet), jotka ovat saattaneet täytyä toisen lainsäädännön mukaisesti, sekä tiedot kyseisten kausien pituudesta.

47 artikla

Hakemusten käsittely asianomaisissa laitoksissa

A) Yhteyslaitos

1. Laitos, jolle etuushakemus toimitetaan tai toimitetaan edelleen täytäntöönpanoasetuksen 45 artiklan 1 tai 4 kohdan mukaisesti, on jäljempänä ”yhteyslai-

tos”. Asuinpaikan laitosta ei kutsuta yhteyslaitokseksi, jos asianomaiseen henkilöön ei minään ajankohtana ole sovellettu kyseisen laitoksen soveltamaa lainsäädäntöä.

Sen lisäksi, että kyseinen laitos käsittelee etuushakemuksen soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, se yhteyslaitoksen ominaisuudessaan osallistuu tietojenvaihtoon, tiedottaa päätöksistä ja toimista, joita tarvitaan hakemuksen käsittelemiseksi asianomaisissa laitoksissa, antaa hakijalle pyynnöstä tiedot, jotka liittyvät yhteisönäkökohtiin asian käsittelyssä ja pitää hakijan ajan tasalla asian etenemisestä.

Kun Suomessa vakuutettuna ollut henkilö asuu eläkettä hakiessaan muussa EU-maassa, jossa hän on myös ollut vakuutettuna, toimii tämän maan vakuutuslaitos yhteyslaitoksena eläkehakemusasiassa. Yhteydenpidon Suomesta ulkomaan yhteyslaitokseen hoitaa näissä tilanteissa Kelan kansainvälisten asioiden keskus. Yhteyslaitoksen tehtävänä on toimittaa eläkehakemus ja muut eläkkeen ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot kaikkiin niihin EU-maihin, joissa hakija tai perhe-eläkkeissä edunjättäjä on ollut vakuutettuna ja joista hakija hakee eläkettä, antaa hakijalle hänen pyynnöstään tiedot, jotka liittyvät yhteisönäkökohtiin eläkeasian käsittelyssä, pitää hakija ajan tasalla hänen eläkehakemuksensa käsittelyn etenemisestä ja toimittaa hakijalle yhteenveto eläkepäätöksistä sen jälkeen, kun kaikki eläkehakemusprosessissa mukana olevat laitokset ovat antaneet omat päätöksensä.

Suomen vanhuuseläkelomakkeella voi hakea sekä työeläkettä että kansaneläkettä (Lomake ETK/Kela 7001). Ulkomailla asuminen ja/tai työskentely ilmoitetaan liitelomakkeella ETK/KELA 7110 eli ns. U-liitteellä. Suomen yksityissektorin työeläkkeitä voi myös hakea suoraan siitä eläkevakuutusyhtiöstä, jossa on ollut vakuutettuna viimeisimmän työsuhteen aikana. Julkisen sektorin työeläkkeitä voi hakea suoraan Kevasta. Kun työeläkettä haetaan suoraan, ei hakemus kulje EU:n määrittelemien yhteyslaitoksien läpi EU-eläkehakemuksena vaan eläke maksetaan Eläketurvakeskuksen ja/tai Kevan rekistereissä olevien työeläkekertymien mukaan. Jos eläkekertymät ovat ennen vuoden 2005 työeläkelakimuutosta, ei eläkekertymään huomioida alle 23-vuotiaana tehtyjä työsuhteita.

Jos työeläkkeenhakija asuu ulkomailla, Suomen työeläkelaitos voi antaa eläkepäätöksen heti lopullisena, jos eläkehakemuksen liitteenä saapuvat myös hakijan asuinmaan vakuutuskaudet ja muut eläkkeen laskemiseksi tarvittavat tiedot. Jos toisesta EU-maasta tulevassa hakemuksessa ei ole riittävästi tietoja esimerkiksi korotetun karttuman laskemiseksi, päätös voidaan antaa heti lopullisena. Jos myöhemmin saadaan tiedot korotetun karttuman laskemiseksi, eläkelaitos antaa uuden päätöksen, jolla eläkkeen määrä oikaistaan eläkkeen alkamisesta lukien.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti ei ota kantaa itse aloitteen, koska ulkosuomalaisten eläkkeenhakijoi-

den eläkkeitten hakuprosessiin ja eläkepäättöksiin vaikuttavat yksilötasolla hyvin monet eri tekijät, kuten esimerkiksi asumis- ja työskentelyajat eri maissa, joita tietoja Suomen viranomaisten lisäksi pyytävät tarvittaessa EU- ja sosiaaliturvasopimusmaiden eläkeviranomaiset. Ulkosuomalaisparlamentti toteaa, että Suomen työeläkkeet ovat jo nyt haettavissa suoraan työeläkevakuuttajilta Eläketurvakeskukseen ja Kevan eläkekarttumarekisterien tietoihin perustuen.

15. Kelan eläkepäättökset EU-kielisinä

EU-eläkepäättökseen antamiseen sovelletaan EU:n sosiaaliturva-asetusten säännöksiä. EU-eläkepäättös on kyseessä silloin, kun eläkkeenhakija on ollut vakuutettuna kahdessa tai useammassa EU-maassa ja eläke laskeetaan EU-säännösten mukaan. Päättös on EU-eläkepäättös, vaikka eläkettä olisi haettu ainoastaan Suomesta.

Eläkkeenhakija tai muutoksenhakija saa käyttää asiassaan omaa äidinkieltään tai mitä tahansa muuta EU:n virallista kieltä. Eläkepäättös annetaan kuitenkin hakijan hakemuksessa esittämän pyynnön mukaisesti ainoastaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Suomessa viranomaispäätökset annetaan noudattamalla hallintolakia (434/2003), joka on hallinnon toimintaa säätelevä yleislaki ja koskee kaikkia valtion ja kunnan viranomaisia sekä yksityisiä, jotka hoitavat julkisia hallintotehtäviä. Hallinnossa käytettävistä kielistä säädetään kielilaisissa (423/2003).

Suomen perustuslain 17 § mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Suomessa eläkelaitokset antavat päätöksensä ja vastineensa joko suomen tai ruotsin kielellä riippuen siitä, kummankielinen hakemus on jätetty.

EU:ssa on käytössä 24 virallista kieltä, joista suomi on yksi. Eläkkeenhakija tai muutoksenhakija saa käyttää omaa äidinkieltään tai mitä tahansa muuta EU:n virallista kieltä. Esimerkiksi Ruotsissa asuva suomalainen voi täyttää eläkehakemuksensa joko suomeksi tai ruotsiksi tai millä tahansa muulla EU:n virallisista kielistä.

Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisun (Maris C-55/77) mukaan jäsenvaltioiden viranomaisten, laitosten ja tuomioistuinten on erilaisista tai vastakkaisista määräyksistä huolimatta hyväksyttävä kaikki hakemukset tai muut asiakirjat, jotka koskevat asetuksen toteuttamista ja jotka on tehty toisen jäsenvaltion virallisella kielellä.

EPNAs (EY) N:o 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004

V osasto - Erinäisiä säännöksiä - 76 artikla - Yhteistyö

7. Jäsenvaltion viranomaiset, laitokset ja tuomioistuimet eivät saa evätä niille toimitettuja hakemuksia tai muita asiakirjoja sillä perusteella, että ne on laadittu toisen jäsenvaltion virallisella kielellä, joka on perustamissopimuksen 290 artiklan nojalla vahvistettu yhteisön toimielinten viralliseksi kieleksi.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti toteaa, että Suomen viranomaiset antavat eläkepäättökset EU:n virallisella kielellä joko suomeksi tai ruotsiksi ja Euroopan unionin sisällä EU:n virallisella kielellä annettu eläkepäättös on EU:n sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti pätevä toisessa EU-maassa. Ulkosuomalaisparlamentti kuitenkin esittää, että päätökseen lisätään todistus/käännös päätöksen sisällöstä eläkkeenhakijan asuinmaan virallisella kielellä.

16. YK:lle Vanhusten oikeuksien julistus

Maailmanlaajuisesti yli 65-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan nykyisestä 7 %:sta 26 %:iin vuoteen 2050 mennessä. Euroopan väestöstä 40 % on vuonna 2050 yli 60-vuotiaita. Vastaavasti vuoteen 2030 mennessä Suomessa yli 75-vuotiaiden määrä nousee 720 000:een nykyisestä 400 000:sta. Yli 65-vuotiaita tulee tuolloin olemaan 1,2 miljoonaa.

Yhdistyneet kansakunnat hyväksyi vuonna 2002 ikääntymisen kansainvälisen toimintaohjelman ja Madridin poliittisen julistuksen. Sen mukaan ikäihmisille kuuluu riippumattomuus, osallistuminen, itsensä toteuttaminen ja hyvä hoito. Poliittinen julistus kehottaa maita tunnustamaan ja takaamaan ikääntyneiden oikeudet; suojelemaan ikäihmisiä laiminlyönneiltä, väärinkäytöksiltä, pahoinpitelyltä ja väkivallalta sekä tunnustamaan heidän merkityksensä myös yhteiskunnan voimavarana. Se painottaa sitä, että hyvä psyykinen ja fyysinen terveys kuuluvat kaikille. Ikääntyneiden mielipiteitä on kuunneltava erityisesti pitkäaikaishoidossa. Kaikille kuuluu myös turvallinen ympäristö sekä aktiivinen osallistumismahdollisuus taloudelliseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja poliittiseen päätöksentekoon ja toimintaan. Lopuksi todetaan, että ikääntyvien terveyden ylläpitäminen vaatii uudenlaista ajattelua.

YK:n ihmisoikeuskomissioon on ehdotettu erityistä vanhusasioiden raporttointia. YK:n naisten oikeuksien seurantajärjestelmä (CEDAW) on saanut tehtäväkseen kiinnittää huomiota myös vanhenevien naisten oikeuksiin. Se on pyytänyt maita raportoimaan kausiraportteissaan myös ikääntyvien naisten asemasta. Etenkin Argentiina on hyvin aktiivisesti vaatinut vanhusten oikeuksia käsittelevää YK-sopimusta. Se on itse ollut esimerkillinen ja perustanut oikeusministeriöönsä vanhusasiain osaston sekä vanhuuspolitiikan johtoryhmän sosiaaliministeriöönsä.

YK:n ihmisoikeussopimus puhuu vanhojen ihmisten ihmisoikeuksista. Vuonna 1991 YK:n yleiskokouksessa lyötiin lukkoon 18 ikääntyneitä koskevaa periaatetta. Niissä muun muassa todetaan, että "Ikääntyneiden ihmisten tulee voida nauttia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia asuessaan missä tahansa suoja-, huolto-, ja hoitolaitoksessa". Siinä korostetaan myös oikeutta asua kotona. Siinä tunnustetaan ikääntyneiden ihmisarvo sekä heidän vakaumustensa, tarpeittensa ja yk-

sityiselämänsä kunnioittaminen. Ikäihmisiä tulee kohdella oikeudenmukaisesti, ja heitä tulee arvostaa riippumatta heidän tuottamastaan taloudellisesta hyödyistä. EU:n perusoikeuskirjan artiklaan 25 on kirjattu ikääntyneiden henkilöiden oikeus muun muassa ihmisarvoiseen ja itsenäiseen elämään.

Vanhusten kaltoin kohtelu ja ikään liittyvä syrjintä kertovat, että etenkin huonokuntoisten vanhusten ihmisarvo on uhattuna. Vuonna 1975 YK antoi Kuolevien oikeuksien julistuksen, jonka ensimmäisessä kohdassa todetaan: ”Minulla on oikeus tulla kohdelluksi elävänä ihmisenä kuolemaani asti”.

Aloitteessa mainittu Lapsen oikeuksien julistus hyväksyttiin Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksessa 20.11.1959. Julistus on hyvin yleisluontoinen, eikä se sido valtioita oikeudellisesti. Vasta vuonna 1989 lapsen oikeudet kirjattiin valtioita sitovaksi YK:n lapsen oikeuksien sopimukseksi, jonka lähes kaikki maailman valtiot ovat ratifioineet. Julistuksen kymmenen periaatetta on sisällytetty sopimukseen. (www.unicef.fi)

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa puhemiehistöä ja sihteeristöä tutkimaan mahdollisuuksia esittää Yhdistyneille kansakunnille vanhusten oikeuksien julistamista, koska vanhojen ihmisten prosentuaalinen määrä väestöstä on jyrkässä nousussa sekä maailmanlaajuisesti että etenkin Euroopassa. Yhdistyneiden kansakuntien vanhusten oikeuksien julistus toisi huomioita ikääntyneen väestön tarpeisiin ja oikeuksiin ja siihen, miten ihmisoikeudet toteutuvat vanhuksien kohdalla.

17. Suomen ja Australian viranomaisten yhteistyö suomalaisten eläkehakemuksissa

Suomen ja Australian välinen sosiaaliturvasopimus tuli voimaan heinäkuussa 2009. Sen ansiosta Australian asumisperusteinen vanhuuseläke maksetaan Suomessa asuvalle henkilölle ja Suomen kansaneläke vanhuuseläkkeenä maksetaan Australiassa asuvalle. Eläkkeen hakemiskäytännöt riippuvat siitä, asuuko hakija Suomessa vai Australiassa. Sopimus helpottaa työ- ja kansaneläkkeiden hakemista Suomesta ja Australiasta, sillä molemmissa maissa on hakijan apuna yhteyslaitos ja yhteisesti käytettävät hakemuslomakkeet. Suomessa ansaitut työeläkkeet maksetaan kaikkialle maailmaan, joten työeläkkeitä on maksettu Australiassa asuville työeläkelainsäädäntöön perustuen jo ennen sosiaaliturvasopimuksen voimaan tuloa. Sosiaaliturvasopimusmaista ja EU/Eta-maista eläkehakemus välittyy yhteyslaitoksen kautta Kansaneläkelaitokselle. Suomesta ulkomaille lähtevät eläkehakemukset välittyvät yhteyslaitoksille Eläketurvakeskuksen kautta.

Suomen ja Australian välinen sosiaaliturvasopimus

(36/2009) määrittelee toimivaltaisen viranomaisen seuraavasti:

1. b) ”toimivaltainen viranomainen” tarkoittaa,

kun on kyse Australiasta, johtavaa viranhaltijaa (Secretary to the Commonwealth Department), joka on vastuussa 2 artiklan 1 kappaleen a kohdan i alakohdassa mainitusta lainsäädännöstä lukuun ottamatta sopimuksen II osan soveltamista (mukaan lukien sopimuksen muiden osien soveltaminen niiden vaikuttaessa tämän osan soveltamiseen), jossa se tarkoittaa verokomissaaria (Commissioner of Taxation) tai tämän valtuuttamaa edustajaa, ja

kun on kyse Suomesta, sosiaali- ja terveysministeriötä,

c) ”toimivaltainen laitos” tarkoittaa,

kun on kyse Australiasta, laitosta tai virastoa, jonka tehtävänä on 2 artiklan 1 kappaleen a kohdan lainsäädännön soveltaminen, ja

kun on kyse Suomesta, laitosta tai toimielintä, joka on vastuussa 2 artiklan 1 kappaleen b kohdassa tarkoitetun lainsäädännön ja järjestelmien täytäntöönpanosta.

21 artikla

Toimeenpanosopimus

1. Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät tämän sopimuksen soveltamiseksi tarvittavan toimeenpanosopimuksen.

2. Toimivaltaiset viranomaiset nimeävät yhteyselimet, jotka luetteloidaan toimeenpanosopimuksessa.

http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1993/19930061/19930061_2

Australiassa asuva jättää eläkehakemuksen Centrelinkiin. Eläketurvakeskus on kansainvälinen yhdyslaitos, eli se välittää ulkomaille kaikki Suomessa asuvien hakemukset, joissa haetaan eläkettä ulkomailta. Australiassa asuva saa Suomen kansaneläkkeen hakemuslomakkeet Centrelinkistä, jonne hakemukset myös palautetaan. Centrelink toimittaa hakemukset Kelaan. Mikäli Kela joutuu pyytämään tarkentavia tietoja Australiasta, käsittely ja päätöksen tekeminen hidastuu.

Ulkomaan vanhuuseläkehakemuksen käsittely kestää noin puolesta vuodesta jopa useaan vuoteen. Hakemuksen voi jättää 6 - 9 kuukautta ennen eläkkeen toivottua alkamisajankohtaa. Hakemus tulisi jättää viimeistään sen kuun aikana, jolloin eläkkeen on tarkoitus alkaa. Vanhuuseläkettä kansaneläkkeenä voidaan maksaa Suomen ja Australian kansalaisille, jotka ovat 16 vuotta täytettyään asuneet Suomessa vähintään kolme vuotta.

Kansaneläkkeen määrään ei vaikuta henkilön Australiasta saama Age Pension -vanhuuseläke. Sen sijaan mahdollinen Superannuation-järjestelmän eläke sekä mahdolliset muut lisäeläkkeet huomioidaan kansaneläkettä vähentävänä ulkomaisena eläkkeenä. Myös Suomesta maksettava työeläke vähentää kansaneläkettä. Kansaneläke maksetaan kansaneläkelain mukaisesti suhteutettuna henkilön Suomessa asumaan aikaan. Täyden kansaneläkkeen voi saada, jos on asunut Suomessa vähintään 80 % ikävuosista 16 – 65. Suomessa asuva henkilö saa vanhuuseläkehakemuksen Kelan toimistosta, työeläkelaitoksista tai Eläketur-

vakeskuksesta, joihin kaikkiin hakija voi myös palauttaa lomakkeensa. Eläketurvakeskus toimittaa hakijalle Australian lomakkeet ja myöhemmin välittää täytetyt hakemukset Australiaan. Australian-eläke voidaan maksaa takautuvasti aikaisintaan siitä päivästä, kun hakemus on jätetty.

Suomessa asuvan henkilön Australian-eläkkeen määrään ei vaikuta henkilön Suomesta mahdollisesti saama kansaneläke, mutta sen sijaan Suomen työeläke luetaan tuloksi. Jos asumisaikaa Australiassa on alle 25 vuotta, työeläkkeestä lasketaan tuloksi Australiassa asuttuun aikaan suhteutettu osuus. Australian lainsäädännön mukaisesti eläkkeen suuruuteen vaikuttavat myös henkilön muut tulot ja omaisuus. Kun on kyse Suomen kansaneläkkeestä Suomessa asuvalle henkilölle, hänen mahdollisesti Australiasta saamansa Age Pension -vanhuuseläke ja Superannuation Guarantee -eläke vaikuttavat kansaneläkkeen määrään samoin kuin Suomen työeläke. Kansaneläke maksetaan suhteutettuna Suomessa asuttuun aikaan. Australian vanhuuseläkkeen myöntäminen saattaa vaikuttaa myös muihin Suomessa asuvan Kelasta saamiin etuuksiin.

Lisätietoja Suomessa asuville antaa Eläketurvakeskuksen ulkomaisten eläkeasiain osasto, p. 010 751 4218 ja Australiassa asuville Kelan Ulkomaan yksikkö p. + 358 20 634 2550.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti vetoaa sosiaali- ja terveysministeriön Suomen ja Australian välisen sosiaaliturvasopimuksen toimivaltaisena viranomaisena sekä Eläketurvakeskukseen ja Kansaneläkelaitokseen eläkeasioiden yhteyseliminä, niin että Suomen ja Australian eläkkeitä hakevien ulkosuomalaisten eläkehakemuskäsittelyyn pyritään luomaan joustava ja käsittelyä selkeyttävä ja nopeuttava käytäntö yhteistyössä Australian yhteyselimen Centrelinkin kanssa. Ulkosuomalaisparlamentti pitää tärkeänä eläkehakemusprosessista tiedottamista eläkkeenhakijoille.

IV SOSIAALIASIOITA KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

18. Kelan äitiysavustuspakkaus ulkosuomalaisille

Kela on lopettanut äitiyspakkauksen myymisen perusteenaan, että pakkaus on Suomen sosiaaliturvaan kuuluva etuus, johon voi olla oikeus. Etuus ei ole tuote, jonka voisi myydä. Nykylainsäädäntö ei salli sosiaaliturvaan kuuluvan etuuden myyntiä. Lisäksi äitiyspakkaus on kilpailutettu, joten senkin puitteissa sitä ei enää voida myydä eteenpäin.

Kela jakaa äitiyspakkauksia pelkästään Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluville äideille, joiden raskaus on kestänyt 154 päivää ja jotka ovat käyneet terveystarkastuksessa ennen 4. raskauskuukauden päättymistä. Äitiyspakkaukseen ovat oikeutettuja myös Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat adoptiovanhemmat, jotka liittävät hakemukseensa todistuksen siitä, että lapsi on nimetty sijoitettavaksi kyseiseen adoptioperheeseen.

Kesäkuussa 2013 kolme suomalaista isää tarttui haasteeseen ja perusti yrityksen nimeltä The Finnish Baby Box, joka kokoaa vastaavanlaisia pakkauksia myytäväksi. Niitä toimitetaan myös ulkomaille. Yritys teki kokeeksi ennakkotilauksivuston, jonka perusteella kysyntää näytti olevan. Yritys kokoaa pakkauksiinsa tuotteita samoista yrityksistä, joista myös Kelan jakaman äitiyspakkauksen tuotteet tulevat. Pakkauksen tuotteet vastaavat hyvin pitkälle niitä tuotteita, mitä myös Kelan äitiyspakkaus sisältää, mutta pieniä muutoksiakin on tehty. Pakkauksia voi tilata ulkomaille ky-

seisen maan ilmastoon sopivilla tuotteilla, esimerkiksi lämpöisemmillä haalareilla tai vastaavasti kevyemmin topattuina. Tämän pakkauksen hinta on 399 €. Pakkauksia on toimitettu jo muun muassa Yhdysvaltoihin, Sveitsiin, Norjaan, Ruotsiin, Isoon-Britanniaan, Espanjaan, Italiaan, Saksaan ja Kiinaan.

Uutuutena yritys on keväällä 2015 solminut sopimuksen Muumi-kuosisista tuotteista, ja nyt on mahdollista tilata The Moomin Finnish Baby Box -pakkaus. Sen hinta on 499 €.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentin sihteeristö on tutkinut asian, että äitiysavustuspakkaus on etu Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluville äideille. Äitiysavustuspakkaus on nykyisin ostettavissa yksityisen yrityksen kautta.

19. Sairaanhoido-oikeuksista tiedottaminen

Suomi vastaa toisissa EU- tai Eta-maissa tai Sveitsissä vakituisesti asuvien ja vain Suomesta eläkkeitä saavien eläkeläisten sekä Suomessa työskentelevien rajatyöntekijöiden toisissa EU- tai Eta-maissa tai Sveitsissä asuvien ja työelämän ulkopuolella ole-

vien perheenjäsenten sairaanhoidon kustannuksista. Suomessa tilapäisen oleskelun aikana näillä henkilöryhmillä on oikeus lääketieteellisesti välttämättömään sairaanhoitoon.

Näiden henkilöryhmien oikeus sairaanhoitoon tilapäisen Suomessa oleskelun aikana on laajentunut 1.1.2014 alkaen. Muutos koskee myös ulkomailla asuvien ja vain Suomesta eläkettä saavien eläkeläisten työelämän ulkopuolella olevia perheenjäseniä. Hoito-oikeuden laajeneminen tarkoittaa käytännössä sitä, että näillä henkilöryhmillä on tilapäisen Suomessa oleskelunsa aikana oikeus tarvitsemaansa sairaanhoitoon Suomen julkisessa terveydenhuollossa. Eläkeläiset ja heidän perheenjäsenensä osoittavat oikeutensa hoitoon julkisessa terveydenhuollossa Kelan myöntämällä eläkkeensaajan eurooppalaisella sairaanhoitokortilla, jonka kääntöpuolella on tieto eläkeläisen sairaanhoito-oikeudesta Suomessa sekä muissa EU- tai Eta-maissa tai Sveitsissä. Rajatyöntekijöiden perheenjäsenet osoittavat oikeutensa hoitoon julkisessa terveydenhuollossa Kelan myöntämällä asiakirjalla Todistus oikeudesta hoitoetuksiin Suomessa, joka sisältää tiedon henkilön sairaanhoito-oikeudesta Suomessa.

Julkiseen terveydenhuoltoon on voinut 1.1.2014 alkaen hakeutua hoitoon sellaisia rajatyöntekijöiden perheenjäseniä, joilla on käytössään vanhentunut Todistus oikeudesta hoitoetuksiin Suomessa. Tästä huolimatta heillä on Suomessa laaja hoito-oikeus eli oikeus tarvitsemaansa sairaanhoitoon. Tällaisten rajatyöntekijöiden perheenjäsenten tulee ottaa yhteyttä Kelaan, jotta heille voidaan myöntää päivitetty Todistus oikeudesta hoitoetuksiin Suomessa.

Eläkeläiset ja heidän perheenjäsenensä sekä rajatyöntekijöiden perheenjäsenet maksavat hoidosta kotikuntalaisen asiakasmaksun. Julkisella terveydenhuollolla on oikeus saada Kelasta valtion korvausta näiden henkilöryhmien sairaanhoidon kustannuksista.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa Suomen terveydenhuollon asianosaisia tiedottamaan tehokkaammin julkiselle terveydenhuollolle sairaanhoito-oikeuksiin 1.1.2014 tulleista lakimuutoksista.

20. Sosiaalityöntekijä Espanjan Aurinkorannikolle pysyvästi

Espanjan Aurinkorannikolla toteutettiin vuosina 2011 - 2013 kokeilu sosiaalityöntekijän työskentelystä tukemassa alueella asuvia tai oleskelevia suomalaisia. Hanke toteutettiin yhteistyönä sosiaali- ja terveysministeriön ja ulkoasiainministeriön kanssa. Sosiaalityöntekijän tehtävänä oli suomalaisten tarvitsemien sosiaalipalvelujen saamiseen liittyvä neuvonta ja ohjaus, koulukuraattoritö, toimivien yhteyksien luominen paikallisiin viranomaisiin ja toimijoihin Espanjassa, sosiaalipalveluihin liittyvän neuvonnan, ohjauksen ja muiden

tukitoimien tarpeen arviointi ja suositusten valmistelu ulkoasiainministeriölle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaalityöntekijä laati työstään ministeriöiden käyttöön raportin toiminnan jatkoarviointia varten.

Ulkoasiainministeriö asetti 21.3.2013 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida nykytilanne ja kartoittaa voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä, joka liittyy ulkomailla oleskelevien suomalaisten avustamiseen erityisesti sosiaalialan ongelmissa. Työryhmän tavoitteena oli käydä läpi kansallisesti keskeinen lainsäädäntö ja viranomaisten toimivalta, kartoittaa ongelmatilanteet ja niihin liittyvät asiakokokonaisuudet sekä selvittää mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarve, kuten mahdollinen tarve muuttaa lainsäädäntöä. Työryhmä pyrki selvittämään, kuinka paljon ulkomailla on apua tarvitsevia suomalaisia, mille alueille avun tarpeet keskittyvät sekä erilaiset viiteryhvät, jotka apua tarvitsevat. Työryhmä hyödynsi Espanjan Aurinkorannikon sosiaalityöntekijäkokeilussa saatuja kokemuksia. Työryhmän toimikausi päättyi 31.3.2014, ja ryhmä luovutti muistionsa ulkoasiainministeriölle (*Missä kulkevat suomalaisen hyvinvointivaltion rajat? Ulkomailla oleskelevien suomalaisten avustaminen sosiaalialan ongelmissa - normikehyksen selvittäminen ja nykytilan arviointi*; www.formin.finland.fi).

Työryhmän johtopäätöksen mukaan ulkomailla olevien suomalaisten odotukset ja viranomaisten avustamahdollisuudet eivät kohtaa. Suomalainen yhteiskunta oikeuksineen ja velvollisuuksineen ei sellaisenaan siirry ulkomaille suomalaisten mukana, vaan ulkomaila toimitaan aina kyseisen valtion lakien ja määräysten mukaan. Ulkomaille muuttaminen on aina henkilön oma valinta. Se saattaa tarkoittaa siirtymistä Suomen sosiaaliturvasta sellaisen valtion sosiaaliturvan piiriin, jonka määräytymisperusteet ja taso voivat poiketa merkittävästi suomalaisesta järjestelmästä. On muistettava, että sosiaaliturva ei perustu Suomen kansalaisuuteen tai verojen maksamiseen Suomeen vaan Suomessa asumiseen. Lisäksi työn kautta tulee oikeus tiettyihin etuuksiin, kuten työeläkkeeseen ja tapaturmavakuutukseen.

EU- ja Eta-maiden sekä Sveitsin välillä liikkuviin henkilöihin sovelletaan EU-asetusta 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta. Asetuksen perusperiaate on, että työntekijä/ryrittäjä on vakuutettu työntekomaassa, ja muut henkilöt kuuluvat asuinvaltionsa sosiaaliturvan piiriin.

Työryhmän tekemän nopean selvityksen pohjalta vastaavanlaista sosiaalisen tuen tarvetta kuin Espanjassa arvioidaan ilmenevän useissa maissa, joissa suomalaisten oleskelu on merkittävästi lisääntynyt viime vuosina. Tällaisia maita ovat muassa Viro, Turkki ja Thaimaa. Työryhmän käsityksen mukaan väestön liikkuminen ulkomailla tulee yhä kasvamaan, samoin kuin kansalaisten tarpeet. On tarve tukitoimintojen vahvistamiseen Suomessa. Viranomaisten välistä yhteistyötä tulisi tiivistää ulkomailla esiin nousseiden ongelmien ratkaisemiseksi. Kyse on tietojen vaihdosta ja yhteisten ratkaisujen hakemisesta. Työryhmä esittää, että tieto ulkomailla apua tarjoavista tahoista tulisi koota yhteen. Työryhmän näkemyksen mukaan poikki-

hallinnollinen, marraskuussa 2013 perustettu Kansalaisneuvonta.fi-sivusto olisi sopivin paikka koota tietoa ja neuvoja myös ulkomailla olevia suomalaisia varten.

Suomella ei ole mahdollisuuksia erillisten sosiaalipalvelujen järjestämiseen ulkomailla oleskeleville tai asuville suomalaisille. Jokaisessa maassa palvelujärjestelmä muodostuu maan oman sosiaali- ja terveyspalvelukokonaisuuden mukaisena. Sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö ja ulkoasiainministeriö jatkoselvittävät yhdessä, miten voidaan konkretisoida asiaa selvittäneen työryhmän ehdotusta yhdestä tietopisteestä.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että sosiaali- ja terveysministeriö sekä ulkoasiainministeriö harkitsevat uudelleen pysyvän sosiaalityöntekijän viran perustamista Espanjan Aurinkorannikolle.

21. Eurooppalaisen sairaanhoitokortin kattavuuden laajentaminen Turkkiin

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemys ulkosuomalaisparlamentin istuntoon 2012 tulleeeseen aloitteeseen, mikä koski Turkissa oleskelevien suomalaisten terveydenhoidon järjestämistä oli, ettei ministeriö ole tässä vaiheessa valmis ryhtymään toimenpiteisiin

Turkissa oleskelevien suomalaisten terveydenhoidon järjestämistä koskevan sopimuksen solmimiseksi. Perustelujen osalta viitataan sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2014 tekemään, samaan aiheeseen liittyvään lausuntoon, jossa todetaan muun muassa näin:

”Sairaanhoito-oikeuksissa lähtökohta on, että valtiot päättävät itse, minkälaista sairaanhoitoa ja minkälaisin maksuin ne antavat yllättäen sairastuneelle ulkomaalaiselle matkailijalle tai maassa muutoin tilapäisesti oleskelevälle henkilölle”.

Euroopan unionin jäsenmaiden osalta on unionin sosiaaliturvalainsäädäntöön otettu säännökset tilapäisesti toisessa maassa oleskelevien oikeudesta oleskelun aikana välttämättömään sairaanhoitoon vastavain ehdoin kuin maan omilla kansalaisilla. Tältä osin on sovittu vastavuoroisuudesta ja kustannusten korvaamisesta maiden välillä.

Suomi on solminut sairaanhoitoa koskevia sosiaaliturvasopimuksia varsin rajoitetusti. Tällä hetkellä Suomella on voimassa oleva terveydenhoitoa koskeva sopimus Kanadan Quebecin provinssin (1986) ja Australian (1992) kanssa. Quebecin sopimusjärjestely ei koske turisteja, vaan ainoastaan tilapäisesti työskenteleviä, lähetettyjä työntekijöitä ja opiskelijoita.

Uusia sairaanhoitosopimuksia ei ole lainkaan solmittu viime vuosina. Nykyään terveydenhoitoa koskevan sopimuksen lähtökohtana olisi, että maa, jonka sosiaalivakuutuslainsäädännön piiriin henkilö kuuluu, vastaa myös hänen terveydenhoitonsa aiheuttamista kustannuksista toisessa sopimusmaassa. Tähän liit-

tyvä kustannusten korvaamisen menettely ja laskutus on hallinnollisesti raskasta. Terveystenhoitoa koskeva sopimus Turkin kanssa merkitsisi myös käytännössä nettomenoja Suomen valtiolle.

Ministeriön yleislinjana on suhtautua pidättyvästi uusiin sopimuksiin muilta osin kuin kertyneiden eläkeoikeuksien turvaamisen ja kaksinkertaisten sosiaalivakuutusmaksujen välttämisen osalta.

Suomen lainsäädännön mukaan Suomessa sairausvakuutettu henkilö on oikeutettu sairausvakuutuslain mukaiseen korvaukseen muualla kuin Suomessa annetusta sairaanhoidosta, jos hän on ulkomailla ollessaan sairastunut, eikä hän ole vakuutettu hoitoa antaneessa valtiossa tai hänellä ei ole oikeutta sairaanhoitoon oleskeluvaltiossa paikallisten ehtojen mukaan. Korvaus on sen tasoinen kuin olisi maksettu vastaavasta hoidosta Suomessa (SVL 2 luku 6§1 ja 6§3). Siten Turkissa tilapäisesti oleskeleva suomalainen voi hakea korvausta terveydenhoitomenoistaan sairausvakuutuksesta.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa Suomen sosiaali- ja terveysministeriötä ryhtymään toimenpiteisiin Eurooppalaisen sairaanhoitokortin kattavuuden laajentamisesta koskemaan myös Turkissa lomailevia ja asuvia suomalaisia.

22. Beskattningen av utlandsfinländare som sommarjobbar i Finland

Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus (Verohallinto):

Suomen tuloverotuksessa on kaksi eri verovelvollisuuden lajia: yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus. Yleisesti verovelvollisia ovat Suomessa asuvat henkilöt ja rajoitetusti verovelvollisia ulkomailla asuvat henkilöt. Yleisesti verovelvolliset maksavat Suomeen veroa sekä Suomesta että ulkomailta saamistaan tuloista (maailmanlaajuinen verovelvollisuus). Rajoitetusti verovelvolliset maksavat Suomeen veroa vain Suomesta saamistaan tuloista.

Rajoitetusti verovelvollisen verotus:

Jos asut ulkomailla ja tulet Suomeen enintään 6 kuukaudeksi ja sinulla on koti edelleen ulkomailla, olet Suomessa rajoitetusti verovelvollinen. Rajoitetusti verovelvolliselta peritään lopullisena verona joko tulojen suuruudesta riippumaton lähdevero tai vaihtoehtoisesti verotus toimitetaan kuten Suomessa asuville, kokonaistulojen suuruuden perusteella verotusmenettelyssä.

1. Lähdeverotus

Jos oleskelet Suomessa tilapäisesti, olet täällä rajoitetusti verovelvollinen. Sinulta peritään palkasta lähdeveroa 35 %. Voit hakea lähdeverokorttia. Siihen tehdään merkintä lähdeverovähennyksestä. Vähennys on 510 euroa kuukaudessa tai 17 euroa päivässä. Jos esimerkiksi olet kuukauden mittaisessa työsuhteessa ja

palkkasi on 1 000 euroa, suomalainen työnantaja perii lähdeveron palkasta, josta on ensin tehty lähdeverovähennys. Veron määrä on $35\% \times (1\,000\text{ e} - 510\text{ e}) = 171,50\text{ e}$. Lähdevero on lopullinen vero. Sinun ei tarvitse tehdä veroilmoitusta Suomeen.

2. Progressiivinen verotus

Voit vaatia, että ansiotulosi (osinkoja lukuun ottamatta) verotetaan progressiivisesti lähdeverotuksen sijaan, jos asut Euroopan talousalueeseen kuuluvasa valtiossa tai valtiossa, jonka kanssa Suomella on verosopimus.

Jotta tulosi voidaan verottaa progressiivisesti, sinun tulee hakea verotoimistosta suomalaista työnantajaasi varten rajoitetusti verovelvollisen verokortti. Ilmoita hakemuksella kaikki Suomesta saamasi ansiotulot, asuinvaltiossasi verotettavat ansiotulot sekä näihin tuloihin kohdistuvat vähennykset. Suomi verottaa vain Suomesta saamiasi tuloja, mutta asuinvaltiossa saamasi veronalaiset tulot korottavat Suomesta saamiasi tulojen veroja.

Progressiivinen ansiotulojen vero lasketaan tuloveroasteikon ja keskimääräisen kunnallisveroprosentin mukaan. Vähennyksinä voidaan huomioida muun muassa asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset ja tulojenhankkimiskulut. Veroprosentin suuruuteen vaikuttaa tulojen ja menojen määrä.

Veron lisäksi työnantaja perii palkastasi sosiaaliturva- ja vakuutusmaksuja (yhteensä noin 7 %), ellei si-

nulla ole todistusta, joka osoittaa sinun olevan vakuutettu muussa maassa kuin Suomessa.

Suomessa yleisesti verovelvolliset eivät maksa aivan pienistä tuloista veroa lainkaan. Verojen yhteismäärä koostuu valtion- ja kunnallisverosta sekä vakuutetun sairaanhoito- ja päivärahamaksuista. Evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon jäsenten on maksettava palkasta myös kirkollisveroa. Valtion tuloveroa maksetaan vasta, jos tulot ovat vähintään 16 700 euroa vuodessa (2015). Kunnallis- ja kirkollisveroa sekä sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksua maksetaan, jos palkkatulot ovat yli 1 210 euroa vuodessa (2015). Maksut on laskettu mukaan verokortin pidätysprosenttiin.

Jos henkilön koko vuoden tulot (esimerkiksi palkat ja opintorahat) jäävät varmasti alle 1 210 euron, voi pyytää Verohallinnolta verokortin, jossa veroprosentti on nolla.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti vaatii Suomen verohallintoa pikaisesti muuttamaan ulkosuomalaisnuorten Suomessa kesätöissä saadun palkan verotusta vastaamaan Suomessa pysyvästi asuvan nuoren kesätyöpalkan verotusta.

V OPINTO- JA KOULUTUSASIOITA I KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

23. Taiteen perusopetuksen järjestämislupa myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten

Suomalaisten määrä lisääntyy Pietarissa. Pietarin nykyiset suomalaisasukkaat työskentelevät pääosin liike-elämän ja kulttuurin osa-alueella. Erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset laajentavat toimintaansa Venäjälle. Pietarin kasvava suomalaisyhteisö työllistää entistä enemmän myös palvelualan yrityksiä. Keskiluokan ostovoima kasvaa edelleen, ja kaikilla aloilla on hyvä kysyntä. Suomalaisia ja suomalaista osaamista arvostetaan Pietarissa. Viennin vetäessä suomalaisyritysten määrä kasvaa, ja heidän työntekijöitään perheineen muuttaa Pietariin.

Pietarissa asuvien suomalaisten lasten ja nuorten koulutustarpeeseen Pietarissa vastaa tällä hetkellä ainoastaan Pietarin Suomalainen Koulu, jolla on perusopetuslupa. Sekä perusopetus- että lukiolaissa vuoden 1999 alusta alkaen on ollut mahdollisuus järjestää opetusta ulkomailla lain sanamuodon ”Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten” perusteella. Tältä pohjalta suomalaisella koululla on ylläpitämislupa. Pietarin Suomalaisen Koulun asema on vakiintunut.

Pietarin suomalaisen Musiikki-instituutin missiona on alusta alkaen ollut taiteen perusopetuksen tarjoaminen Opetushallituksen antamien taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laaditun opetussuunnitelman mukaan. Opetus järjestetään taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) ja asetuksen (813/1998) mukaisesti. Opetus on Pietarissa asuville suomalaisille lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta tasolle etenevää opetusta. Musiikki-instituutti järjestää myös alle kouluikäisille varhaisiän opetusta sekä opetusta aikuisille. Pääsykokeita ei ole, vaan opetusta järjestetään kaikille halukkaille.

Suomen musiikkioppilaitosten liiton (SML) palveluasiakkaaksi Pietarin Suomalainen Musiikki-instituutti on liittynyt vuonna 2009. Varsinaisen jäsenyyden hyväksymiskriteereitä Musiikki-instituutti ei täytä, koska hakijalla ei ole taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän järjestämislupaa, jota nykyisen laintulkinnan mukaisesti ei myönnetä ulkomailla toimivalle musiikkioppilaitokselle. Käytännön tasolla tämä tarkoittaa, että opintoja Pietarin Suomalaisessa Musiikki-instituutissa ei voi hyväksi lukea muissa Suomen musiikkioppilaitosten liiton jäsenoppilaitoksissa, eivätkä oppilaat voi suorittaa Suomen musiikkioppilaitosten liiton hyväksymiä tasosuorituksia. Tällä hetkellä järjestämisluvan

puutteessa oppilaitoksen tasosuoritukset suoritetaan Kotkan seudun ja Lappeenrannan musiikkiopistoissa.

Tällä hetkellä Pietarin Suomalaisen Musiikki-instituutin toiminta on vaakalaudalla. Opetus on järjestynyt tähän asti niillä suomalaisilla musiikin opetusalan ammattilaisilla, jotka ovat jostakin syystä Pietarissa. Opettajien vaihtuvuus on suurta. Joka kevät etsitään uusia opettajia seuraavalle lukukaudelle. Ilman koulutuksen järjestämislupaa on mahdotonta saada jatkumoa toiminnalle sekä pätevää suomenkielistä henkilökuntaa sitoutumaan toimintaan.

Puutteellisen kielitaidon ja erilaisen harrastuskulttuurin vuoksi suomenkielisten lasten ja nuorten osallistuminen taiteen Venäjällä tarjottavaan perusopetukseen on vaikeaa. Venäjällä opiskelu on enemmän ammattiin tähtäävää, ei niinkään harrastuksenomaista. Pietarin Suomalaisessa Musiikki-instituutissa oppilaat voivat harrastaa musiikkia monipuolisesti suomalaisen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan. Musiikki-instituutti toimii myös aktiivisessa yhteistyössä Pietarin Suomalaisen Koulun kanssa. Koulu mahdollistaa omalta osaltaan instituutin toimintaa tarjoamalla sille opetustilat. Valtaosa Musiikki-Instituutin oppilaita on myös suomalaisen koulun oppilaita. Vanhemmat arvostavat suuresti suomenkielistä harrastusmahdollisuutta sekä instituutin sijaintia koulun yhteydessä.

Taiteen perusopetuksen antaminen lapsille ja nuorille on erittäin tärkeää, koska useimmat oppilaita tulevat ulkomaille määräajaksi vanhempien työkomennuksen vuoksi. Suomessa aloitettujen musiikkiopintojen tulisi voida jatkua saumattomasti. Samoin Pietarissa aloitetun taiteen perusopetuksen pitäisi voida jatkua katkeamatta Suomeen paluun myötä. Näin voitaisiin taata lasten ja nuorten tavoitteellisen harrastuksen jatkuminen myös vanhempien työkomennuksen päätyttyä. Pietarin Suomalaisessa Musiikki-instituutissa opiskelleet oppilaat ovat poikkeuksetta päässeet opiskelemaan Suomen musiikkioppilaitosten liiton jäsenoppilaitoksiin Suomeen palattuun. Tämä kertoo korkeasta opetuksen tasosta ja osoittaa, että opetus järjestetään tällä hetkellä taiteen perusopetuksesta annetuin lain (633/1998) ja asetuksen (813/1998) mukaisesti.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että lakia taiteen perusopetuksesta muutettaisiin 3 §:n (koulutuksen järjestämislupa) osalta siten, että toisen momentin viimeiseksi lauseeksi lisätään seuraava virke: *Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.*

24. Alkavan kielitaitotason omaavien lasten tukiovetus Suomi-kouluissa

Monissa Suomi-koulujen opetusryhmissä on lapsia, joiden suomen kielen taito on vielä niin alkavalla ta-

solla, että he tarvitsevat suomen kielen alkeis- tai tukiovetusta. Muun ryhmän sujuva työskentely vaikeutuu, kun opettaja joutuu käyttämään usein runsaastikin aikaa oppilaan auttamiseen muulla kuin suomen kielellä.

Kyseisille lapsille olisi eduksi saada lisäopetusta. Joskus alkavan kielitaitotason lapsia on niin monta, että heistä voisi muodostaa erillisen ryhmän, jota voisi opettaa erikseen.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää opetus- ja kulttuuriministeriölle, että alkavan kielitaitotason lasten opetuksen turvaamiseksi Suomi-kouluissa valtionavustukseen vaadittua ryhmäkokoa pienennetään kuudesta neljään oppilaaseen, jotta voidaan varmistaa yksilöllinen opetus.

25. Yleisen kielitutkinnon (YKI) suorittaminen Suomen ulkopuolella

Yleisten kielitutkintojen (YKI) nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista kokeiden suorittamista Suomen ulkopuolella. Koska lait ovat ihmisyhteisöjen laatimia sopimuksia, joita voidaan muuttaa, tulee kyseistä lakia muuttaa siten, että kielikokeiden suorittaminen ulkomailla olisi tulevaisuudessa mahdollista. Yleisessä kielitutkinnossa arvioidaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa kirjallista ja suullista kielitaitoa.

Yleisen kielikokeen voi Suomessa suorittaa yhdeksässä kielessä: englanti, espanja, italia, ranska, ruotsi, saame, saksa, suomi ja venäjä. Tämä aloite koskee vain yleisen kielitutkinnon suomen kielen kokeen järjestämistä Suomen ulkopuolella, koska lähes kaikilla muilla edellä mainituilla kielillä vastaavia tutkintoja järjestävät muut tahot. Saamen ja suomenruotsin opiskelijoita taas on Pohjoismaiden ulkopuolella niin vähän, että koejärjestelyihin ei näissä kielissä kannata ryhtyä, eikä niihin todennäköisesti myöskään löydy vastuullisia järjestäjiä.

YKI-kokeita on järjestetty poikkeuksellisesti muutamia kertoja ulkomailla ainakin Lontoossa ja Düsseldorfissa. Kokemukset ovat olleet positiivisia ja koejärjestelyt onnistuneita.

Koska nykyisessä yleisiä kielitutkintoja koskevassa lainsäädännössä ei ole määritelty kielitutkintojen suorittamisesta Suomen ulkopuolella, ei ole olemassa säädöksiä esimerkiksi vilpittapausten tai valitusten varalle. On epäselvää, minkä maan lainsäädännön mukaan epäselvyydet käsiteltäisiin. Lakia tulee tältä osin muuttaa. Muutoksen ohjenuoraksi voitaisiin ottaa muiden kansainvälisesti suoritettavien kielten kielikokeiden järjestelyt vastaavissa tapauksissa. Esimerkiksi Cambridgen englannin kielen kokeita, Goethe Instituutin saksan kielen kokeita tai ruotsin kielen SWEDEX-kokeita on mahdollista suorittaa myös kyseessä olevien maiden ulkopuolella.

Suomen liittyminen Euroopan unioniin antoi myös suomen kielelle uudenlaisen kansainvälisen aseman, jollaista kielellämme ei koskaan aikaisemmin ole ollut. Suomi on elävä kansalliskieli, jonka tulevaisuudesta me suomalaiset olemme vastuussa. Mielestämme kiellemme ansaitsee kaiken mahdollisen tuen ja arvostuksen myös Suomen rajojen ulkopuolella. Eräs mahdollisuus ”markkinoida” kielitämme on mahdollistaa kielitutkintojen suorittaminen myös Suomen ulkopuolella.

Kiinnostusta kielitutkintojen järjestämiseen lienee vain maissa, joissa on runsaasti myös Suomi-kouluja, joiden oppilaat hyötyisivät mahdollisuudesta osoittaa kielitaitonsa ja saada kielitaidostaan virallinen todistus. Suomi-koulujen resurssit eivät kuitenkaan yksinään riitä kielikokeiden järjestämiseen, vaan tarvitaan myös paikallinen yhteistyökumppani, joita voivat olla esimerkiksi kansalaisopistot. Usein nämä mahdolliset yhteistyökumppanit järjestävät myös suomen opetusta.

Lähteet: www.jyu.fi (hum-laitokset-solki-yki-yleis-ta-tietoakielitutkinnoista) ja www.oph.fi (koulutus_ ja_ tutkinnot-kielitutkinnot-yleiset_kielitutkinnot)

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että Suomen virallisten kielten tukemiseksi Yleisiä kielitutkintoja koskevaa lainsäädäntöä tulee muuttaa siten, että Suomen virallisten kielten kielikokeiden suorittaminen on mahdollista myös Suomen ulkopuolella.

26. Alle kolmevuotiaiden toiminta Suomi-kouluissa valtionavustuksen piiriin

Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee Suomi-koulujen 3 – 18-vuotiaita oppilaita, mikäli ryhmässä on vähintään kuusi lasta. Suomi-koulujen tukirahoituksen tulisi koskea myös alle kolmevuotiaita, sillä lapsen ensimmäiset ikävuodet ovat kielen kehityksen kannalta ratkaisevia. Suomi-koulun tarjoama apu alle kolmevuotiaiden lasten perheille niin suomen kielen ylläpitämisessä kuin lapsen identiteetin kehityksen kannalta on merkittävä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää tukea Opetushallitukselle, joka välittää tuen edelleen Suomi-Seura ry:lle, joka jakaa tuen Suomi-kouluille Opetushallituksen linjausten mukaisesti. Kokonaismääräraha on kuitenkin pysynyt jo vuosia samana, vaikka Suomi-koulujen määrä on lisääntynyt, ja inflaatio on syönyt osan määrärahasta. Suomi-koulujen toimintaan varattu valtion budjetin määräraha ei riitä alle kolmevuotiaiden tukemiseen, vaikka tehtäisiinkin päätös myös alle kolmevuotiaiden ulottamisesta tuen piiriin. Mikäli tuki ulotetaan alle kolmevuotiaisiin, tulee myös tuen määrää nostaa vastaavasti.

Vuoden 2007 ulkosuomalaisparlamentin istunnon jälkeen puhemies ja sihteeristö ovat olleet asiasta yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriöön, Opetushallitukseen sekä sosiaali- ja terveysministeriöön. Asia on ymmärretty tärkeäksi, varsinkin kun Suomi tar-

vitsee tulevaisuudessa työntekijöitä myös ulkomailta. Tässä ulkosuomalaiset ja heidän jälkeläisensä ovat tärkeänä tukipilarina.

Tilanne on kuitenkin tällä hetkellä epäselvä, sillä alle kolmevuotiaiden asiat kuuluvat periaatteessa sosiaali- ja terveysministeriölle, mutta ministeriön määrärahat kulkevat kuntien kautta, eli budjetissa ei ole paikkaa tämän tyyppisille avustuksille. Suomessa on menossa valtionosuusuudistus, jonka myötä kaikki koulutusasiat, myös alle kolmevuotiaiden osalta, pyritään saamaan opetusviranomaisten hoidettavaksi. Mikäli tämä toteutuu, tulisi Suomi-koulujenkin alle kolmevuotiaiden asia luontevasti osaksi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö selvittävät, kumman ministeriön hallinnonalaan alle kolmevuotiaiden suomikoululaisten tukeminen kuuluu, ja että kyseinen ministeriö ulottaa valtionavustuksen alle kolmevuotiaiden suomikoululaisten opetukseen ja korottaa Suomi-koulujen tukea vastaavasti.

27. Suomi-koulujen rahoituksen turvaaminen

Suomi-koulujen rahoitus on ollut vuosien saatossa suhteellisen epävarmalla pohjalla. On melkein pätevä sietämättömyys, että koulujen täytyy joka vuosi jännittää, millaisen summan ne saavat toimintaansa varten ja milloin rahallinen tuki saadaan. Kyse on Suomi-koulujen työn arvostuksesta, sekä oppilaiden suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin oppimisen tasosta että sen säilyttämisestä. Suomen valtiolla ei ole varaa olla tukematta tätä voimavaraa. Sekä opettajat että oppilaat ovat omassa maassaan Suomen edustajia.

Suomi-koulut saavat valtiolta toiminta-avustusta, joka sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön budjettiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa rahan Opetushallitukselle, joka myöntää sen edelleen Suomi-Seura ry:lle, joka jakaa avustukset Suomi-kouluille opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen määrittelemien kriteerien mukaisesti.

Avustusten määräraha on pitkään ollut 450 000 euroa. Tästä määrärahasta on maksettu myös Suomi-koulujen opettajien Helsingissä pidettävät vuosittaiset koulutuspäivät sekä avustukset opettajien maakohtaisille koulutuspäiville. Pitkän lobbaustyön ja ulkosuomalaisparlamentin ponnistelujen tuloksena vuonna 2011 saatiin eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaoston sekä sivistysvaliokunnan myöntämä lisäavustus 200 000 euroa. Vuodelle 2012 lisäavustusta saatiin 150 000 euroa. Tämän avustuksen oli määrä olla pysyvä, mutta sitä se ei ole ollut, vaan tänäkin vuonna sen puolesta jouduttiin erikseen tais-

telemaan. Myöntäessään lisävastusta Suomi-kouluille eduskunta on antanut opetus- ja kulttuuriministeriölle selvän signaalin siitä, että Suomi-koulujen määrärahaa tulee korottaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole tätä omassa budjetissaan toteuttanut.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti muistuttaa opetus- ja kulttuuriministeriötä, että sen tulee noudattaa eduskunnan tahtoa ja nostaa Suomi-koulujen avustusta lisäämällä määrärahaa momentille pysyvästi.

28. Suomi-kouluille oma momentti valtion budjetissa

Suomi-koulujen valtionavustus on merkitty valtion talousarvion 29.10.51 momentin alamomentille 29.10.51.2 (Valtionavustus järjestöille). Momentin perustelujen mukaan määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, eli Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle, kotiperuskoulu/hemgrundskola-toimintaan, eräiden vaihto-oppilasjär-

jestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen sekä Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen.

Eduskunta on vuodesta 2011 alkaen myöntänyt valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaoston esityksen mukaisesti Suomi-koulujen valtionavustukseen lisämäärärahan, joka on lisätty yllämainitulle momentille. Vuodesta toiseen on määrärahan irrottaminen Suomi-koulujen käyttöön kuitenkin osoittautunut ongelmalliseksi, kun samalla momentilla on useampi toimija. Ilman ulkosuomalaisparlamentin ja Suomi-Seura ry:n sinnikästä lobbaus- ja seurantatyötä olisi Suomi-kouluille myönnettyä lisämäärärahaa saatettu jakaa muillekin samalla momentilla toimiville järjestöille, vaikka eduskunta on nimenomaan osoittanut lisämäärärahan käytettäväksi Suomi-koulujen valtionavustuksiin.

Tämä ongelma poistuisi, jos Suomi-koulujen valtionavustus olisi merkitty omalle momentille valtion budjetissa. Tätä puolustaa myös sekä Suomi-koulujen suuri määrä että niiden suuri oppilasmäärä (noin 140 koulua ja yli 4 000 suomikoululaista lukuvuonna 2014 - 2015).

Lähde: budjetti.vm.fi (2015 -> Yhdistelmä ajantasaisesta talousarviosta 13.3.2015 ->

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että valtion budjettiin lisätään oma momentti Suomi-kouluille.

VI OPINTO- JA KOULUTUSASIOITA II JA NUORISOASIOITA KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

29. Ammatillisten ja korkeakouluopintojen maksuttomuus EU:n ulkopuolelta tuleville opiskelijoille säilytettävä

Ukrainan kriisin takia kiristyneet kansainväliset suhteet Euroopassa, muun muassa EU:n pakotteet Venäjää vastaan, herättävät pelkoa Venäjällä asuvien ulkosuomalaisten keskuudessa siitä, että jo pidemmän aikaa suunnitteilla ollut EU:n ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden opintomaksu suomalaisissa ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa voi muuttua todellisuudeksi.

Suurin osa Venäjällä asuvista ulkosuomalaisista on inkerinsuomalaisia, jotka kykenevät opiskelemaan suomen kielellä, mutta joilla on vain Venäjän kansalaisuus. Jos Suomessa opiskeleminen muuttuisi heille maksul-

liseksi, Suomessa opiskelemisesta tulisi heille mahdollonta, muun muassa ruflan pudonneen kurssin takia. Suomeen orientoituneilta Venäjän ulkosuomalaisilta vietäisiin näin kokonaan mahdollisuus opiskella Suomessa. Tästä kärsisi myös Suomen maine koulutuksen huippumaana.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti vetoaa Suomen viranomaisiin, että opiskelu suomalaisissa ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa pysyisi jatkossakin maksuttomana myös EU:n ulkopuolelta tuleville ulkosuomalaisille opiskelijoille.

30. Ulkomailla toimivien suomalaisten peruskoulujen toimintaedellytysten turvaaminen

Suomalaisia peruskouluja on ulkomailla vuonna 2015 kuusi, ja ne toimivat Moskovassa, Pietarissa, Tallinnassa, Tartossa, Brysselissä ja Fuengirolassa Espanjan Aurinkorannikolla. Näissä kouluissa annetaan suomalaisen opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Lisäksi Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa annetaan suomalaisen opetussuunnitelman mukaista lukiokoulutusta.

Opetuksen järjestämisluvuissa oppilaaksi oton edellytyksenä oleva ”tilapäisyyden” tulkinta Kotikuntalain 5§:n mukaan ja opetus- ja kulttuuriministeriön vaatimus väestökisteriotteesta on aiheuttanut ongelman tilapäisyyden keston määrittelyssä. Lainsäätäjä (379/1981) on perusteluissaan todennut ulkomaankouluista, että asumisen tilapäisyys saattaa toisinaan olla vaikeasti ratkaistavissa. Laki on lähtenyt ajatuksesta, että niin kauan kuin lapsi, nuori tai aikuinen ei ole muuttanut siirtolaiseksi, oleskelu on tilapäistä. Ulkomailla toimivila suomalaisilla peruskouluilla ei ole ollut käsitystä siitä, että väestökisteriotetta tulotaisiin käyttämään koulunkäyntiajan määrittämiseen. Väestökisterimerkintä voi olla täysin virheellinen, eikä kotikuntalain mahdollisuuteen yksilöllisen asumisen keston määrittelyssä ole osattu tarttua. Lisäksi joissain tapauksissa isäntämaan lainsäädäntö vaatii, että vähänkin pidempi oleskelu maassa tulisi rekisteröidä paikalliseen väestökisteriin, jolloin Suomen väestökisteristä poistuu merkintä ulkomailla oleskelun tilapäisyydestä.

Aurinkorannikon suomalainen koulu on esimerkki koulusta, josta palataan Suomeen jatkamaan perusopetusta tai lukiokoulutusta tai tekemään jatko-opintoja peruskoulun tai lukiokoulutuksen päätyttyä. Aurinkorannikolla ollaan pitkiäkin aikoja terveydellisten ja työtekomahtoisuuksien vuoksi, mutta perheille on tyypillistä se, etteivät niin vanhemmat kuin lapsetkaan näe asuvansa Espanjassa niin, että identiteettikin muuttuisi siirtolaisuudeksi.

Yhteiskunnan muuttumisen myötä on siirtolaisuuden oheen tullut edestakainen muuttoliike. Näissä tilanteissa joustava ja Suomessa tapahtuvien jatko-opintojen ja työelämän kannalta hyvät lähtökohdat mahdollistava kotimaahan eli Suomeen paluu on turvattava.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että opetus- ja kulttuuriministeriö tarkentaa nyt olemassa olevien ulkomailla toimivien suomalaisten peruskoulujen ja lukion järjestämislupien sisältöä siten, että se turvaa Suomen kansalaisten joustavan koulunkäynnin suomalaisessa koulutusjärjestelmässä suomen kielellä ja paluun kotimaahan.

31. Suomalaisten yliopistojen ja ammattikoulujen pääsykokeiden suorittaminen Suomen ulkopuolella

Ulkosuomalaisten on usein mahdollista osallistua suomalaisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen pääsykokeisiin samana vuonna, kun he valmistuvat paikallisesta lukiosta, koska paikalliset ”ylioppilaskokeet” ovat usein lähes samaan aikaan Suomen yliopistojen pääsykokeiden kanssa. Tämän johdosta matkojen järjestäminen Suomeen pääsykokeisiin on usein todella vaikeaa.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että puhemiehistö ryhtyy toimenpiteisiin, jotta suomalaiset yliopistot ja ammattikorkeakoulut tutkisivat mahdollisuutta järjestää pääsykokeet samaan aikaan ulkomailla kuin Suomessa, esimerkiksi Suomen suur lähetystöissä ja kunniakonsulaateissa.

32. Suomalaisten yliopistojen ja ammattikoulujen pääsykokeiden suorittaminen englanniksi

Suomalaisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen pääsykokeet ovat monesti vain suomeksi. Englanniksi ne voi suorittaa vain oppilaitosten englanninkielisille linjoille. Monen ulkosuomalaisen kielitaito, vaikkakin hyvä, ei välttämättä riitä pääsykokeiden tasoon. On harmillista, jos sisäänpääsy jää kiinni vain kirjoitusvirheistä.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti pyytää puhemiehistöä ryhtymään toimenpiteisiin, jotta Suomen yliopistot ja ammattikorkeakoulut tutkisivat mahdollisuutta tehdä pääsykokeita myös selkokielellä.

33. Hyvien opiskeluolosuhteiden turvaaminen Eurooppa-kouluissa

Eurooppa-koulut ovat EU:n jäsenvaltioiden yhteisesti hallinnoimia kouluja, joita on kaikkiaan 13 eri puolilla Eurooppaa. Niiden toiminta perustuu Eurooppa-koulujen perussääntöön, jonka allekirjoittajamaiden viranomaiset ovat ratifioineet. Koulut saavat rahoituksensa Euroopan unionin komissiolta sekä jäsenmailta. Suomalaisia oppilaita on yhteensä noin 640, heistä suurin osa käy koulua suomen kielen osastoissa Brysselissä (noin 360) ja Luxemburgissa (noin 170).

Suomen hallituksen ulkosuomalaispoliittisen ohjelman (2006 – 2011) mukaan hallitus haluaa edistää Eu-

rooppa-kouluihin hakeutumista muun muassa osallistamalla Eurooppa-koulujen toiminnan kehittämiseen.

Suomessa koulua käyvillä lapsilla ja nuorilla on subjektiivinen oikeus erityis- ja tukiopetukseen. Eurooppa-kouluja käyvät lapset ja nuoret ovat tässä asiassa eriarvoisessa asemassa. Eurooppa-kouluilla ei ole samaa velvoitetta, vaan ne soveltavat Eurooppa-koulujen johtokunnan vuonna 2005 hyväksymää asiakirjaa erityisoppilaiden integroimisesta kouluun. Tätä tarkoitusta varten koulu voi antaa oppimistukea (learning support, LS). Kun lapsella on jokin diagnosoitu oppimisen erityisvaikeus (special educational needs, SEN), tekee koulu määräaikaisen sopimuksen oppilaan vanhempien kanssa. Siinä määritellään tarvittava tuki ja vastuut kustannuksista. Sopimus voidaan uusua, mutta myös lopettaa, jolloin vanhempia kehoitetaan etsimään jokin muu lapselle paremmin soveltuva koulu.

Lasten ja nuorten oppimisvaikeudet voivat ilmetä kielellisinä vaikeuksina sekä tarkkaavaisuuden ja keskittymiseen liittyvinä häiriöinä. Esimerkiksi pelkäämistään lukemis- ja kirjoittamisvaikeuksia arvellaan määritelmästä riippuen esiintyvän 3 – 10 %:lla kouluikäisistä. On oleellisen tärkeää tunnistaa oppimisvaikeudet ja aloittaa tukitoimet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta niiden kielteisiä vaikutuksia oppilaan kehitykseen voidaan ehkäistä.

Erityisopetusta tarvitaan sekä ala- että yläasteella. Koulut keskittyvät teoriapainotteiseen eurooppalaiseen ylioppilastutkintoon (European Baccalaureate, EB), eivätkä ne tarjoa muunlaista päättötodistusta kuin EB-tutkinto. Brysselin Eurooppa-koulujen oppilasmäärät ovat kasvaneet viime vuosina, ja osa kouluista on tiloiltaan täysin ylikuormitettuja. Sisäänkäyntiä kouluihin joudutaan rajoittamaan, ja opiskeluolosuhteet ovat huonontuneet. Tämä kaikki osaltaan lisää erityisopetuksen tarvetta ja heikentää erityisvaikeuksissa olevien lasten asemaa.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että Suomen viranomaiset ryhtyvät toimenpiteisiin Eurooppa-koulujen suomalaisten opiskelijoiden opiskeluolosuhteiden parantamiseksi ja oppimisvaikeuksien hoidon tehostamiseksi sekä tähän tarvittavien virkojen saamiseksi asianomaisen hallinnonalan budjettiin.

Sihteeristön tulisi myös selvittää yhdessä puhemiehistön kanssa, olisiko Eurooppa-koulujen mahdollista myöntää esimerkiksi peruskoulun päättötodistusta vastaava todiste niille oppilaille, jotka eivät suorita EB-tutkintoa.

VII KULTTUURI-, TIEDOTUS- JA TALOUSASIOITA KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

34. Ulkosuomalaisuudelle Suomen kalenteriin oma merkkipäivä, joka on myös merkitty lippusymbolilla liputuspäiväksi

Esitetään Helsingin yliopiston almanakkatoimistolle elokuun 5. päivää ulkosuomalaisten merkkipäiväksi ja että päivä merkitään kalenteriin lippusymbolilla yleisen, vapaaehtoisen liputuspäivän merkiksi.

Maailmalla asuvia ulkosuomalaisia on yli 1,6 miljoonaa pelkäästään valikoitujen maakohtaisten, kansallisten vuoden 2010 ja uudempien väestönlaskentatilastojen pohjalta. Ulkosuomalaisten määrä on vielä tätäkin suurempi, mutta monien maiden kansalliset väestönlaskentatilat eivät kirjaa Suomessa syntyneiden lisäksi useamman, eli 2. - 3. polven etniseksi taustakseen suomalaisuuden kokevia. Ulkosuomalaisista on Suomen kansalaisia 300 000, joista noin 250 000:lla on äänioikeus.

Yhteiskunnan muuttuessa kasvaa myös uusien ulkosuomalaisten joukko ja itse ulkosuomalaisuuden merkitys. Suomalaisuuden merkitys ja suomalaisen kulttuurin arvostus pysyy ulkosuomalaisten keskuudessa korkeana. Suomi näkyy ulkomailla myös ulkosuomalaisten ansiosta. Paluumuuttajina ulkosuomalaiset ovat resurssi kotimaalle, jolle yhteydet ulkosuomalaisiin ovat voimavara.

Vuonna 1927 perustettu Suomi-Seura ry on tunnettu ja tunnustettu ulkosuomalaisten verkoston ja heidän Suomen-yhteyksiensä sekä ulkosuomalaisuuden pilareiden kuten kielen ja kulttuurin vaalija. Suomi-Seura toimii pysyvänä sihteeristönä 5.8.1997 ulkosuomalaisten perustamalle ulkosuomalaisparlamentille. Se on ulkosuomalaisten yhteinen, puoluepoliittisesti sitoutumaton edunvalvontafoorumi ja linkki suomalaiseen yhteiskuntaan ja päättäjiin. Se on koonnut ulkosuomalaiset yhteiseen neuvon- ja päätöksentekoon Suomeen nyt jo kahdeksan kertaa.

Ulkosuomalaisparlamentin päätöslauselma (PL 29/2012) liputuspäivän saamiseksi ulkosuomalaisille totesi, että 'Ulkosuomalaisten asioista vastaa sisäministeri Päivi Räsänen' ja ehdotti siksi, että sisäministeriö 'suosittelee' ja Helsingin yliopisto 'ryhtyy toimenpiteisiin' liputuspäivän saamiseksi almanakkaan ja Valtiokalenteriin.

Sisäministeriö totesi lausunnossaan (24.6.2013) tästä päätöslauselmasta muun muassa, että ministeriön viime vuosien kaksi esitystä Helsingin yliopiston almanakkatoimistolle uusien liputuspäivien saamiseksi kalenteriin ovat koskeneet kahta merkkihenkilöä (Minna Canth ja Jean Sibelius), joita koskevilla liputuspäiväpyynnöillä on pitkä historia ja laaja kannatus suomalaisten keskuudessa. Ministeriö ehdotti, että

suomalaisuuden päivää 12.5. voidaan myös pitää ulkosuomalaisuuden päivänä. Tuen epäämisperusteina ministeriö nosti esiin halunsa rajoittaa liputuspäivien määrää 'liputusväsymyksen' ja 'kustannusten kohomisen' välttämiseksi.

Elokuussa ei ole yhtään toista liputuspäivää, vaikka kuukausi on otollinen liputukseen. Virallisia liputuspäiviä on Suomessa kuusi, ja ne ovat kalenterijuhlapäiviä kuten myös vaalipäivät ja tasavallan presidentin virkaanastumispäivä. Vakiintuneita liputuspäiviä on 13, ja nekin ovat kalenterijuhlapäiviä. Niistä ei ole säädetty laissa eikä asetuksessa, mutta niitä suositellaan, ja ne merkitään yleensä almanakkaan. Myös ulkosuomalaiset ansaitsevat oman merkkipäivänsä. Heidän vakuuttava enemmistönsä ei kärsi liputusväsymyksestä. Suomalaisuuden eli Snellmanin päivä 12.5. kuuluu liputusruuhkakuukausiin (toukokuussa viisi liputuspäivää). Ero sen juhlintaan on, että asuinpaikasta, nimestä ja jopa käytetystä kielestä riippumatta ulkosuomalainen haluaa juhlia suomalaisuuttaan. Oma merkkipäivä sitoi yhteisen mielekkäällä tavalla maan rajoista riippumatta esimerkiksi Amerikan mantereen vanhan siirtolaisuuden, ruotsinsuomalaiset, inkerinsuomalaiset ja Euroopan unionin sekä globaalin tiede- ja taide-elämän ees-taas muuttavat asiantuntijat.

Suomen historiassa maastamuutto ja paluumuutto naapuri- ja kaukomaihin muodostavat merkittävän taloudellisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen juonteen. Tämä maamme omaleimaisuus ymmärretään. Tämän vuoksi ulkosuomalaisia korostava erillinen merkkipäivä on tarpeellinen. Siksi olisi toivottavaa, että ulkosuomalaisten oman merkkipäivän huomioimisen kautta esimerkiksi koulut ja oppilaitokset tulisivat edistäneeksi kansainvälisyyden ja kansainvälisen suomalaisuuden merkitystä ja lisäarvoa maallemme.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää Helsingin yliopiston almanakkatoimistolle, että se ryhtyy toimenpiteisiin merkkipäivän saamiseksi kalenteriin ulkosuomalaisuudelle ja että se lisäämällä päivän kohdalle lippusymbolin viimeistään vuoden 2017 alusta suosittaisi sitä yleiseksi vapaaehtoiseksi liputuspäiväksi, kuten tehtiin myöhemmin almanakassa jo olleille Eurooppa-päivälle ja YK:n päivälle. Lippumerkintää ehdotetaan valtiollisen itsenäisyyspäivän 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi 2017, joka myös on ulkosuomalaisparlamentin perustamisen 20-vuotisjuhlavuosi.

Hankkeelle pyydetään sisäministeriön tukea siten, että se suosittelee elokuun 5. päivää yleiseksi liputuspäiväksi. Ulkosuomalaisia kannustetaan liputuspäivän käyttöön, ja ulkosuomalaisparlamentin sihteeristöä kehoitetaan liputuspäivätävän käyttöön oton kannustamiseen ulkomailla ja kotimaassa, mikä lisääntyessään parantaa tavoitteen toteutumismahdollisuuksia.

35. Saksankielinen informaatio turisteille Suomesta

Saksankielisissä maissa asuvat ovat hyvin kiinnostuneita Suomessa matkailemisesta. Visit Finland -sivuston mukaan saksalaiset, britit ja ranskalaiset nousivat suurimmiksi ulkomaisten Suomessa yöpyneiden matkailijoiden ryhmiksi helmikuussa 2015. Siksi saksankielistä matkailuinformaatiota niin Internetissä kuin esitteinä tarvitaan.

Visit Finland on Finpro ry:n yksikkö, joka vastaa valtakunnallisena matkailualan asiantuntijana ja aktiivisena toimijana ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistämisestä. Finpro on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka nopeuttaa suomalaisten yritysten kansainvälistymistä. Visit Finland tukee alan yrityksiä ja yritysryhmiä kansainvälisille markkinoille tarkoitettujen matkailupalvelujen kehittämisessä ja markkinoinnissa.

Visit Finlandilla on kaksi internet-sivua, www.visitfinland.com ja www.visitfinland.fi.

Saksankieliset matkailijoille ja kuluttajille tarkoitettut sivut ovat osoitteessa <http://www.visitfinland.com/de/>. Sivustolle pääsee myös osoitteesta www.visitfinland.com, missä kielen voi vaihtaa oikealla reunalla olevasta kielivalikosta. Valittavana on yhdeksän kieltä eli englanti, ruotsi, saksa, venäjä, ranska, italia, espanja, kiina ja japani.

Visit Finlandin nettisivusto www.visitfinland.fi on suunnattu palvelemaan erityisesti suomalaisia matkailuyrityksiä ja muita sidosryhmiä. Nämä sivut ovat myös ruotsiksi ja englanniksi.

Lisäksi Visit Finlandilla on tarjolla saksankielinen Suomi-esite ja monikielinen (mukaan lukien saksankielinen) Suomen kartta.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa Visit Finlandia siirtämään nykyisen [VisitFinland.fi](http://www.visitfinland.fi)-sivuston sisälön uuden (domain-) nimen alle sekaannusten välttämiseksi. Syy tähän on se, että [VisitFinland.com](http://www.visitfinland.com)- ja [VisitFinland.fi](http://www.visitfinland.fi)-sivustot on selkeästi tarkoitettu eri kohderyhmille, ja lähes saman (domain-) nimen käyttö niille aiheuttaa maailmalla sekaannuksia. Lisäksi ulkosuomalaisparlamentti kehottaa Visit Finlandia ylläpitämään nettisivujaan mahdollisimman monilla kielillä.

36. TV-ohjelmat Suomesta

Ruotsinsuomalaiset ovat tyytymättömiä Suomesta Ruotsiin lähetettäviin ohjelmiin, sillä ohjelmistossa on uusintoja ja ruotsinkielisten, tekstitettyjen ohjelmien osuus on kasvanut. Ikääntyneet katsojat toivovat tarjontaan lisää suomenkielisiä ohjelmia. TV Finlandin ohjelmistosta suorat lähetykset on poistettu, ja jäljellä on enää yhdet suomen- ja yhdet ruotsinkieliset uutiset suorina lähetyksinä. Ruotsin TV 2 lähettää toisi-

naan suomenkielistä ohjelmaa, mikä on monesti samaa kuin TV Finlandin koosteessa.

Yleisradion vastaus aloitteeseen:

”TV Finlandin ohjelmisto saadaan koostaa Ylen neljältä tv-kanavalta, jotka ovat Yle TV1, Yle TV2, Yle Teema ja Yle Fem. TV Finlandissa esitettävä ohjelma on täsmälleen samaa kuin pääkanavilla, eikä TV Finlandilla ole oikeutta esittää sellaista ohjelmaa, joka ei kuulu näiden pääkanavien ohjelmistoon. TV Finland käyttää pääkanavien tarjoamat uusimmat mahdollisimman tehokkaasti, etusijalla ovat kuitenkin aina uudet ja ennennäkemättömät ohjelmat. Tämän kevään uusia avauksia on ollut mm. Syke-draamasarja, Ruoka-Suomi ja Kandidit.

Yksi Ylen kanavista on ruotsinkieliselle väestölle suunnattu Yle Fem, jonka tarjonnasta TV Finlandilla on oikeus poimia ohjelmia. Ruotsinkielistä ohjelmaa ei lisätä eikä vähennetä tietoisesti TV Finlandilla, vaan tarjonta vaihtelee Yle Femin ohjelmiston mukaan. Mikäli Yle Femillä on samanaikaisesti runsaasti sellaista ohjelmaa, johon TV Finlandilla on esitysoikeus, tämä näkyy suoraan kanavan ohjelmistossa. Osa ruotsinsuomalaisista haluaa seurata Suomen tapahtumia ruotsiksi, ja heitäkin halutaan palvella. Ruotsinkielisten ohjelmien osuus on kuitenkin melko vähäinen.

TV Finland näkyy vapaasti antenniverkossa Suur-Tukholman alueella sekä Uppsalan ja Västeråsin alueella. Tämän lisäksi TV Finland on tarjolla monessa kaapeliverkossa ympäri Ruotsin.

TV Finlandin ohjelmistorakenne muuttui tammikuussa 2014. Tällöin kanavan ohjelmistosta poistuivat suorat lähetykset. Jäljelle jäivät päivittäiset kaksi suoraa uutislähetystä. Ratkaisun syynä oli lähetyksien vapauttaminen Ylen tarjoamiin muihin palveluihin. Kanavalla on kuitenkin varauduttu tarjoamaan suoria tapahtumia erikseen sovittuina päivinä. Esimerkiksi Eduskuntavaalien tuloksilta näkyi suorana samanaikaisesti televisiopalvelun kautta myös Ruotsissa asuville katsojille.

Ylen linjauksen mukaisesti verkkopalvelu Yle Areena on ulkomailla katsottavan kotimaisen ohjelmiston pääpalvelu. Yle Areenan kautta Ylen sisällöt ja palvelut ovat tarjolla kaikille ympäri maailman. Tv-ohjelmien lisäksi Areenasta voi kuunnella suorana myös kaikkia Ylen radiokanavia.”

Monet Yle Areenassa olevat ohjelmat eivät ole kuitenkaan Suomen ulkopuolella katsottavissa tekijänoikeuksien ja niistä Ylelle aiheutuvien kustannusten takia. Ulkосуomalaisparlamentin puhemiehistö ja Suomi-Seura ry ovat käyneet keskustelemassa asiasta Yleisradion johdon kanssa useaan otteeseen.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa Yleisradiota jatkamaan Ruotsiin suunnattua ohjelmatarjontaa ja huolehtimaan sen monipuolisuudesta sekä suomen- ja ruotsinkielisen ohjelmiston tasapuolisuudesta. Ruotsinsuomalaiset ovat tyytymättömiä TV

Finlandin ohjelmistorakenteen muutokseen, mikä tapahtui tammikuussa 2014.

Yleisradiota kehotetaan kehittämään TV Finlandin ja Yle Areenan tarjontaa niin, että entistä useammat ohjelmat olisivat Suomen ulkopuolella katsottavissa.

37. Ulkосуomalaisien mahdollisuus seurata suomalaista mediaa

Yle on lopettanut Radio Finlandin ja TV Finlandin satelliittilähetykset ja siirtänyt tarjontansa Yle Areenaan. Tekijänoikeussyistä kaikkia lähetyksiä ei voi kuunnella tai katsoa ulkomailla. Yleisradion kanssa on neuvoteltu asiasta jo usean vuoden ajan, mutta vieläkin ulkomailla asuvat suomalaiset ovat eri asemassa Suomessa asuviin verrattuina. Moni kuitenkin maksaa Yle-maksunsa Suomeen. Kaupallisten toimijoiden TV-lähetykset eivät myöskään ole ulkomailla katsottavissa. Nettilähetykset eivät ole läheskään kaikkialla vaihtoehto TV:lle yhteyksien ja kustannusten takia.

Suomen hallituksen *Ulkosuomalaispoliittisessa ohjelmassa 2012 - 2016* todetaan politiikkalinjauksena, että ulkосуomalaisille suunnattua tiedottamista tehostetaan. Hallitus kannustaa Yleisradiota jatkamaan ulkосуomalaisille suunnattua monipuolista ohjelmaa ja esittää, että Suomen tulee pyrkiä siihen, että kansainvälisiä tekijänoikeudellisia sopimuksia muutetaan tai täydennetään siten, että edellytykset televisio-ohjelmien kansainvälisten levitysoikeuksien hankkimiseksi helpottuvat.

Ulkomailla asuvilla suomalaisilla on myös sellaisen tiedon tarvetta, joka on Suomessa asuvalle helposti saatavilla ja itsestänselvyyttä. Tällaista tietoa ovat esimerkiksi Kelan asiat, opiskelu Suomessa, paluumuutto, kansalaisuuskytymykset, ulkomaille muuttoon liittyvät asiat ja verotus. Suomen yhteiskunnallisten ja kulttuuristen asioiden seuraaminen on hankalaa, sillä nettilehdetkin ovat maksullisia. Koska tämän tyyppistä tietoa jakava kanava puuttuu, olisi Ylen tai muun toimijan sellainen perustettava ja sen tulisi saada valtion tukea.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa viestintäministeriötä selvittämään, miten ulkосуomalaisille tarjotaan suomalaisia viestintäpalveluita. Lisäksi ministeriötä kehotetaan selvittämään Ylen ohjelmien saatavuus eri puolilla maailmaa sekä miten ulkосуomalaisille suunnattua viestintää kehitetään. Lisäksi viestintäministeriötä kehotetaan esittämään Ylelle tai jollekin muulle toimijalle ulkосуomalaisille suunnatun kanavan perustamista.

38. USP:n tilit ja budjetti

Ulkosuomalaisparlamentin rahoitus tulee kokonaisuudessaan Suomi-Seuran varoista. Suomi-Seura erittelee tileissään eri toiminnoista aiheutuneet kustannukset, joista ulkosuomalaisparlamentti on kustannuspai-kalla 501. Seuran toimisto laatii vuosittain talousarvi-oesityksen Suomi-Seuran johtokunnalle, joka on vas-tuussa seuran tileistä. Seuran johtokunta on valtuutta-nut toiminnanjohtajan selvittämään ulkosuomalaispar-lamentin talousvaliokunnalle Suomi-Seuran tilejä ulko-suomalaisparlamentin osalta.

Ulkosuomalaisparlamentin päätöslauselmien 59/2005, 49/2007, 58/2010 ja 36/2012 mukaan Suo-mi-Seura ry jatkaa ulkosuomalaisparlamentin tukemista ja esittää vastaisuudessaakin selvityksen parlamen-tin menoista talousvaliokunnalle ja puhemiehistölle.

Ulkosuomalaisparlamentin menot ovat istuntovuosi-na noin 100 000 euroa, joka Suomi-Seuran taloudessa

edustaa hyvin huomattavaa osaa. Lisäksi päätöslausel-massa 36/2012 ulkosuomalaisparlamentti kehotti ope-tus- ja kulttuuriministeriötä ottamaan tämän huomioon Suomi-Seuralle annettavia määrärahoja harkittaessa.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

**Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että Suomi-Seu-
ra ry jatkaa ulkosuomalaisparlamentin tukemista ja
tuo selvityksen parlamentin menoista myös seu-
raavan istunnon talousvaliokunnalle ja puhemie-
histölle. Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa Suo-
men eduskuntaa ja opetus- ja kulttuuriministeriö-
tä kiinnittämään huomiota Hallituksen ulkosuoma-
laispoliittiseen ohjelmaan, jossa Suomen hallituk-
sen politiikkalinjauksena on turvata ulkosuoma-
laisparlamentin toimintaedellytykset.**

VIII SÄÄNTÖASIOITA KOSKEVAT PÄÄTÖSLAUSELMAT

39. Ulkosuomalaisparlamentin aseman tarkistus

Ulkosuomalaisparlamentti on toiminut 18 vuotta pe-rustamisestaan vuonna 1997 lähtien ulkosuomalaisten yhdyssiteenä. Sen toiminta on vakiintunut ja yhteydet edunajajana yhteiskunnan päättäjiin ovat hyvät ja jä-senistöä edustavan johdon työ päätöslauselmien mu-kaisesti menestyksestä. Tunnettu, arvostettu asema tulisi virallistaa lainsäädännöllä ja saattaa ulkosuoma-laisparlamentti suoran valtiovavun piiriin. Virallistami-sen tuoma tunnettuus järkeistäisi edunajotoimintaa, ja se vaikuttaisi positiivisesti ulkosuomalaisten yhteisöjen kiinnostuksen kasvamiseen.

Virallistaminen voisi tapahtua samoin kuin aikoi-naan virallistettiin Folktingetin asema. Se edellyttäisi, että säädetään laki ulkosuomalaisparlamentista ja sen valtiovavusta. Ulkosuomalaisparlamentin asema ja tehtävät säilyisivät pääosin nykyisellään. Esityk-sen mukaan lakiin otettaisiin määräyksiä ulkosuoma-laisparlamentin tehtävistä, oikeuskelpoisuudesta, ko-koonpanosta, istunnosta, toimistosta ja kirjanpidosta. Laissa säädettäisiin myös, että valtion talousarviossa olisi varattava määräraha ulkosuomalaisparlamentille lain mukaan kuuluviin tehtäviin. Tällöin myös ulkosuo-malaisparlamentin valtiovavustuksen myöntäminen ja käytön valvonta siirrettäisiin opetus- ja kulttuurimini-steriöltä oikeusministeriölle.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti antaa puhemiehistöl-le tehtäväksi ryhtyä välittömästi toimiin ulkosuo-malaisparlamentin aseman vakiinnuttamiseksi ja saattamiseksi lainsäädännön piiriin. Lisäksi ulko-suomalaisparlamentti kehottaa Suomi-Seura ry:tä selvittämään, miten virallistaminen on käytännös-sä mahdollista toteuttaa ja ryhtymään toimenpitei-siin asian edistämiseksi.

40. Puhemiehistön oikeus tehdä aloitteita

Ulkosuomalaisparlamentin puhemiehistö koostuu alueiden itse valitsemista luottamushenkilöistä, ja se kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan ulkosuo-malaisparlamentin asioista. Sen vuoksi puhemiehis-tö päätti yhdessä syyskokouksessaan vuonna 2013 esittää ulkosuomalaisparlamentille, että ulkosuoma-laisparlamentin sääntöjä muutetaan siten, että myös puhemiehistö voi tehdä aloitteita.

Sääntömuutoksen käytännön merkitys on tukea pu-hemiehistön panoksen ja laajemman näkökentän hy-väksikäyttöä. Puhemiehistön aloiteoikeus voi parantaa aloitteiden edistämismahdollisuuksia. Se ei pyri rajoit-tamaan jäsenjärjestöjen aloiteoikeutta. Puhemiehistön kollektiivinen aloiteoikeus ei ole ristiriidassa valiokun-tien koollekutsumisen kanssa, vaikka puhemiehistön

jäsenet voivatkin olla siinä aktiivisia. Esimerkiksi käytännössä on ollut yleistä, että sihteeristön nimeämä valiokunnan koollekutsuja nimitetään valiokunnan puheenjohtajaksi. Valiokunnan sihteeri kerää aloitteen taustaa varten lisätiedot ehdotusta varten, mutta valiokunnalta tulee esitys. Täysistunto hyväksyy tai hylkää tämän esityksen. Sääntömuutos on askel ulkosuomalaisparlamentin edunajotyön tehostamisen suuntaan.

Ulkosuomalaisparlamentin sääntöjen muutokseen tarvitaan kahden kolmasosan enemmistö ulkosuomalaisparlamentin istunnossa.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Täydennetään sääntöjen 5. pykälää seuraavasti:
”Jokaisella USP:n säännöt ratifioineella suomalaisyhteisöllä, *puhemiehistöllä* sekä Suomi-Seura ry:llä on oikeus tehdä aloitteita ulkosuomalaisparlamentin käsiteltäväksi.”

41. Ulkosuomalaisparlamentin työjärjestyksen muutokset

Työjärjestyksen korjaustarpeet johtuvat sekä sääntöuudistuksesta, joka tehtiin vuoden 2010 istunnossa että käytäntöjen muuttumisesta.

Ulkosuomalaisparlamentin puhemiehistö päätti syyskokouksessaan 2013, että se jättää Suomi-Seura ry:n nimissä seuraavalle istunnolle aloitteen työjärjestyksen muuttamisesta seuraavasti (lisäykset/muutokset tummennettu):

4 §

Suomi-Seura ry lähettää viimeistään kuukausi ennen istuntoa kaikille ilmoittautuneille edustajille istunnon esityslistan kaikkine aloitteineen ~~ja niistä pyydettyine viranomaisten tai muitten tahojen asiantuntijalausuntoineen~~. Samalla toimitetaan kertomus edellisen istunnon päätösten läpiviemiseksi suoritetuista toimenpiteistä. **Aloitteyhteenvedo sekä toimintaraportti julkaistaan ulkosuomalaisparlamentin kotisivuilla.**

6 §

Parlamentin istuntoja johtaa **puhemiehistö puhemies**. Hänen ollessaan estynyt, istuntoa johtaa Suomi-Seuran varapuheenjohtaja, tai heidän ollessaan estynyt, puhemiehistön valitsema varapuhemies.

7 §

Jokaisen istunnon alussa parlamentti ~~päättää valiokuntien koosta, valitsee pysyvien valiokuntien jäsenet~~, päättää ~~mahdollisten muiden~~ valiokuntien asettamisesta. ~~ja valitsee niiden jäsenet~~. Puhemies nimeää valiokunnille kokoonkutsujat. Valiokunnat valitsevat itse tarvittavat toimihenkilöt. Valiokuntien istunnot ovat suljettuja.

8 §

Järjestäytymisen jälkeen parlamentin työ alkaa yleiskeskustelulla sihteeristön raportista. Keskustelu toimii samalla aloitteiden lähetekeskusteluna. ~~Sen päätteeksi päätetään aloitteiden lähettämistä valiokuntiin~~. Yleiskeskustelussa jokaisella edustajalla on oikeus lausua mielipiteensä kaikista ulkosuomalaisiin tai ulkosuomalaisuuteen liittyvistä asioista, riippumatta siitä onko asiasta tehty aloite vai ei. Puheenvuorot pyydetään kirjallisesti ja jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Puhemies voi parlamentin suostumuksella rajoittaa puheenvuorojen pituutta, poiketa järjestyksestä ja todeta keskustelun päättyneeksi. Lyhyitä vastauspuheenvuoroja sallitaan sen puheenvuoron yhteydessä, jota vastauspuheenvuoro koskee. Yleiskeskustelun yhteydessä voidaan myös päättää kiireellisen asian ottamisesta asialistalle ja sen lähettämistä asianomaiseen valiokuntaan. Valiokunnat voivat halutessaan kuulla asiantuntijoita.

12 §

Parlamentin istunnosta Suomi-Seura ry laatii pöytäkirjan, jonka tarkastajina toimivat **puhemiehet varapuhemiehet**. Pöytäkirja lähetetään jokaiselle **ulkosuomalaisparlamentin jäsenyhteisölle sekä istuntoon osallistuneelle edustajalle ja hänet lähettäneelle yhteisölle** viimeistään kaksi kuukautta istunnon jälkeen. **Pöytäkirja julkaistaan ulkosuomalaisparlamentin kotisivuilla.**

Muutoksista ulkosuomalaisparlamentin työjärjestykseen päättää parlamentin yleisistunto yksinkertaisella äänen enemmistöllä.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti päättää seuraavista muutoksista työjärjestykseen (lisäykset/muutokset tummennettu):

4 §

Suomi-Seura ry lähettää viimeistään kuukausi ennen istuntoa kaikille ilmoittautuneille edustajille istunnon esityslistan kaikkine aloitteineen ~~ja niistä pyydettyine viranomaisten tai muitten tahojen asiantuntijalausuntoineen~~. Samalla toimitetaan kertomus edellisen istunnon päätösten läpiviemiseksi suoritetuista toimenpiteistä. **Aloitteyhteenvedo sekä toimintaraportti julkaistaan ulkosuomalaisparlamentin kotisivuilla.**

6 §

Parlamentin istuntoja johtaa **puhemiehistö puhemies**. Hänen ollessaan estynyt, istuntoa johtaa Suomi-Seuran varapuheenjohtaja, tai heidän ollessaan estynyt, puhemiehistön valitsema varapuhemies.

7 §

Jokaisen istunnon alussa parlamentti ~~päättää valiokuntien koosta, valitsee pysyvien valiokuntien jäsenet~~, päättää ~~mahdollisten muiden valiokuntien asettamisesta ja valitsee niiden jäsenet~~. **päättää puhemiehistön esityksestä valiokunnista sääntöjen 7 artiklan mukaisesti**. Puhemies nimeää valio-

kunnille kokoonkutsujat. Valiokunnat valitsevat itse tarvittavat toimihenkilöt. Valiokuntien istunnot ovat suljettuja ulkopuolisilta.

8 §

Järjestäytymisen jälkeen parlamentin työ alkaa yleiskeskustelulla sihteeristön raportista. Keskustelu toimii samalla aloitteiden lähetekeskusteluna. ~~Sen päätteeksi päätetään aloitteiden lähettamisestä valiokuntiin.~~ Yleiskeskustelussa jokaisella edustajalla on oikeus lausua mielipiteensä kaikista ulkosuomalaisiin tai ulkosuomalaisuuteen liittyvistä asioista, riippumatta siitä onko asiasta tehty aloite vai ei. Puheenvuorot pyydetään kirjallisesti ja jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Puhemies voi parlamentin suostumuksella rajoittaa puheenvuorojen pituutta, poiketa järjestyksestä ja todeta keskustelun päättyneeksi. Lyhyitä vastauspuheenvuoroja sallitaan sen puheenvuoron yhteydessä, jota vastauspuheenvuoro koskee. Yleis-

keskustelun yhteydessä voidaan myös päättää kiireellisen asian ottamisesta asialistalle ja sen lähettämistä asianomaiseen valiokuntaan. Valiokunnat voivat halutessaan kuulla asiantuntijoita.

12 §

~~Ulkosuomalaisparlamentin istunnosta Suomi-Seura ry parlamentin sihteeristö laatii pöytäkirjan, jonka tarkastajina toimivat puhemiehet varapuhemiehet.~~ Pöytäkirja lähetetään sähköpostitse jokaiselle ~~ulkosuomalaisparlamentin jäsenyhteisölle sekä istuntoon osallistuneelle edustajalle ja tarkkailijalle~~ viimeistään kaksi kuukautta istunnon jälkeen. **Pöytäkirja julkaistaan ulkosuomalaisparlamentin kotisivuilla.**

Muutoksista ulkosuomalaisparlamentin työjärjestykseen päättää parlamentin yleisistunto yksinkertaisella äänen enemmistöllä.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN SÄÄNNÖT

1 artikla

Ulkosuomalaisparlamentti koostuu maailmalla toimivien suomalaisyhteisöjen edustajista. Ulkosuomalaisparlamentin toimintaan mukaan tulevan yhteisön on vahvistettava ulkosuomalaisparlamentin säännöt ja ilmoitettava sääntöjen ratifioinnista parlamentin sihteeristölle, Suomi-Seura ry:lle, kirjallisesti.

2 artikla

Ulkosuomalaisparlamentin täysistuntoon voivat osallistua ulkosuomalaisyhteisöjen edustajat valitaan siten, että jokainen yhteisö on oikeutettu lähettämään jäsenistään yhden edustajan parlamenttiin, yhteisö, jonka jäsenmäärä ylittää 500, kaksi edustajaa ja yhteisö, jonka jäsenmäärä on yli 1000, kolme edustajaa.

Yhteisön tulee ilmoittaa halukkuutensa osallistua ulkosuomalaisparlamentin täysistuntoon parlamentin sihteeristölle työjärjestyksen mukaisessa ajassa. Parlamentti päättää lopullisesti edustusoikeuksista.

3 artikla

Ulkosuomalaisparlamentti kokoontuu kahden - kolmen vuoden välein. Parlamentti voi myös kokoontua ulkosuomalaisyhteisöjen aloitteesta puhemiehien niin päättäessä. Joka viides vuosi, Suomen tasavallan juhlavuosina, järjestetään laajempi juhlaistunto.

4 artikla

Ulkosuomalaisparlamentin puhemies toimii Suomi-Seura r.y:n puheenjohtaja. Parlamentin täysistunto valitsee istuntauudeksi vara-

puhemiehet sekä heille varahenkilöt niistä ehdokkaista, jotka viimeistään täysistuntoa edeltävissä aluekokouksissa on kultakin alueelta ehdolle asetettu.

Varapuhemiesten ja varahenkilöiden tulee edustaa eri maantieteellisiä alueita, jotka ulkosuomalaisparlamentin täysistunto on vahvistanut. Heidän tulee asua edustamallaan alueella. Puhemies ja varapuhemiehet muodostavat puhemiehistön, joka kokoontuu myös istuntojen välillä.

Puhemiehistön tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa mahdollisimman laajasti eri ulkosuomalaisyhmiä.

5 artikla

Jokaisella USP:n säännöt ratifioineella suomalaisyhteisöllä, puhemiehistöllä sekä Suomi-Seura r.y:llä on oikeus tehdä aloitteita ulkosuomalaisparlamentin käsiteltäväksi. Aloitteet on toimitettava parlamentin sihteeristölle määräaikaan mennessä. Vastaavasti aloitteet ja sihteeristön niistä tarvittaessa hankkimat asiantuntijalausunnat tulee toimittaa parlamentin edustajille hyväksyä ajoin ennen istuntoa.

6 artikla

Ulkosuomalaisparlamentin ollessa koolla edustajat kokoontuvat täysistuntoihin ja osallistuvat valiokuntatyöhön. Valiokunnat laativat aloitteista päätöslauselmaehdotukset, jotka esitetään ja käsitellään täysistunnossa.

7 artikla

Pysyviä valiokuntia ovat kansalaisuusvaliokunta, kulttuurivaliokunta, nuorisovaliokunta, opinto- ja koulu-

tusvaliokunta, poliittisten ja virallisten asioiden valiokunta, sosiaalivaliokunta, seniorivaliokunta, sääntövaliokunta, talousvaliokunta ja tiedotusvaliokunta. Muita valiokuntia perustetaan tarvittaessa.

Eri maantieteellisten alueiden edustus valiokunnissa tulee taata.

8 artikla

Puhemiehistö kokoontuu tarvittaessa yhdessä valiokuntien puheenjohtajien kanssa laajennettuun puhemiehistön istuntoon.

9 artikla

Parlamentin käyttämät kielet ovat suomi, ruotsi, englanti ja venäjä.

10 artikla

Kaikissa ulkosuomalaisparlamentin kokouksissa pidetään pöytäkirjaa.

11 artikla

Ulkosuomalaisparlamentin sihteeristönä toimii Suomi-Seura r.y:n toimisto, joka on sitoutunut toimimaan ulkosuomalaisparlamentin päätösten mukaisesti ja edesauttamaan niiden toteuttamista kääntymällä Suomen ja mahdollisuuksien mukaan muiden maiden viranomaisten ja muiden tahojen puoleen sekä tiedottamalla niistä aktiivisesti.

12 artikla

Näiden sääntöjen muuttamiseen vaaditaan kahden kolmasosan enemmistö ulkosuomalaisparlamentin istunnossa. Muutoksista parlamentin työjärjestykseen päättää parlamentin yleisistunto yksinkertaisella äänten enemmistöllä.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN TYÖJÄRJESTYS

1 §

Ulkosuomalaisparlamentti kokoon-tuu istuntoon kahden, kolmen vuo-den välein.

2 §

Suomi-Seura lähettää kaikille ilmoit-tautuneille suomalais-yhteisöille kutsun viimeistään puoli vuotta en-nen istuntoa.

3 §

Suomalaisyhteisöjen tulee ilmoittaa Suomi-Seura ry:lle osallistumisesta viimeistään kolme kuukautta ennen istuntoa. Silloin tulee myös jättää ne aloitteet, mitkä yhteisö ha-luaa käsiteltäviksi. Edustajien, va-ramiesten ja mahdollisten muiden parlamentin työtä seuraamaan tu-levien nimet tulee olla Suomi-Seura r.y.:n tiedossa viimeistään kuusi viikkoa ennen istuntoa.

4 §

Suomi-Seura ry lähettää viimeis-tään kuukausi ennen istuntoa kai-kille ilmoittautuneille edustajille istunnon esityslistan kaikkine aloit-teineen. Samalla toimitetaan ker-tomus edellisen istunnon päätös-ten läpiviemiseksi suoritetuista toi-menpiteistä. Aloiteyhteenveto sekä toimintaraportti julkaistaan ulkosuo-malaisparlamentin kotisivuilla.

5 §

Istunnon alkaessa hyväksytään il-moittautuneet yhteisöt, edusta-ja-luettelo ja asialista, johon merki-tään kaikki istunnossa käsiteltävät asiat. Todetaan myös muut istuntoa seuraavat läsnäolijat.

6 §

Parlamentin istuntoja johtaa puhe-mies. Hänen ollessaan estynyt, is-

tuntoa johtaa Suomi-Seuran vara-puheenjohtaja, tai heidän ollessaan estynyt, puhemiehistön valitsema varapuhemies.

7 §

Jokaisen istunnon alussa parla-mentti päättää puhemiehistön esi-tyksestä valiokunnista sääntöjen 7 artiklan mukaisesti. Puhemies ni-meää valiokunnille kokoonkutsujat.

Valiokunnat valitsevat itse tarvit-tavat toimihenkilöt.

Valiokuntien istunnot ovat suljet-tuja ulkopuolisilta.

8 §

Järjestäytymisen jälkeen parlamen-tin työ alkaa yleiskeskustelulla sih-teeristön raportista. Keskustelu toi-mii samalla aloitteiden lähete-kes-kusteluna. Yleiskeskustelussa jo-kaisella edustajalla on oikeus lau-sua mielipiteensä kaikista ulkosuo-malaisiin tai ulkosuomalaisuuteen liittyvistä asioista, riippumatta sii-tä onko asiasta tehty aloite vai ei. Puheen-vuorot pyydetään kirjalli-sesti ja jaetaan ilmoittautumisjär-jestyksessä. Puhemies voi parla-mentin suostumuksella rajoittaa pu-heen-vuorojen pituutta, poiketa jär-jestyksestä ja todeta keskustelun päättyneeksi. Lyhyitä vastaus-puheenvuoroja sallitaan sen puheen-vuoron yhteydessä, jota vastauspu-heenvuoro koskee.

Yleiskeskustelun yhteydessä voidaan myös päättää kiireellisen asian ottamisesta asialistalle ja sen lähettämisestä asianomaiseen va-liokuntaan.

9 §

Pysyvät ja tilapäiset valiokunnat laativat jokaisesta lähetetystä aloit-teesta mietinnön, jonka tulee sisäl-tää päätösehdotus. Se voi olla joko kannanotto asiaan tai päätös olla ot-tamatta kantaa aloitteessa mainit-

tuun asiaan. Valiokunnat voivat ha-lutessaan kuulla asiantuntijoita.

10 §

Päätösistunnossa valiokuntien edustajat esittävät valiokuntien eh-dotukset parlamentin päätöksik-si. Esitykset on jaettava edustajille kirjallisesti ennen lopullista päätös-tä. Istunnossa esitetyt mahdolliset muuta kuin hylkäämistä koskevat vastaehdotukset on niin ikään esi-tettävä kirjallisesti ennen päätöstä.

11 §

Parlamentti tekee päätöksensä, jo-ko yksimielisesti tai äänestämäl-lä. Äänestykset suoritetaan kä-den-nostolla.

Henkilövaalien osalta on vaadit-taessa suoritettava suljettu lippuää-nestys.

Äänestyksessä on oltava läsnä vähintään puolet edustajista.

Ääntenlaskijoina toimivat parla-mentin varapuhemiehet.

12 §

Parlamentin istunnosta parlamentin sihteeristö laatii pöytäkirjan, jonka tarkastajina toimivat varapuhemie-het. Pöytäkirja lähetetään sähkö-postitse jokaiselle ulkosuomalais-parlamentin jäsenyhteisölle sekä istuntoon osallistuneelle edustajal-le ja tarkkailijalle viimeistään kaksi kuukautta istunnon jälkeen. Pöytä-kirja julkaistaan ulkosuomalaispar-lamentin kotisivuilla.

13 §

Muilta osin noudatetaan Suomen yhdistyslain säännöksiä.

Ulkosuomalaisparlamentin sihteeristö

Suomi-Seura ry
Mariankatu 8
00170 Helsinki
Finland
Puh: +358-(0)9-684 1210
Faksi: +358-(0)9-684 12 140
Sähköposti: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi

Utlandsfinländarparlamentets sekretariat

Finland-Samfundet rf
Mariegatan 8
00170 Helsingfors
Finland
TEI: +358-(0)9-684 1210
Fax: +358-(0)9-684 12 140
E-post: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi.
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi

The Secretariat of the Finnish Expatriate Parliament

The Finland Society
Mariankatu 8
00170 Helsinki
Finland
Tel: +358-(0)9-684 1210
Fax: +358-(0)9-684 12 140
E-mail: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi.
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi